No. 24. Donderdag 16 Juni 1921. 21ste Jaargang.

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 3819. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Ridderdag der Militaire Willemsorde.

Heden 16 Juni wordt te Rotterdam de ridderdag der Militaire Willemsorde gehouden, die de, door den oorlog in de verdrukking geraakte, eeuwherinnering wil vervangen.

Het Algemeen Comité van Rotterdamsche burgers, van wien het initiatief is uitgegaan, de besturen van „Ons leger" en van „Onze Vloot" en de Commissie van Rotterdamsche ingezetenen komen te 11 uur in het Societeitsgebouw der Rotterdamsche Diergaarde bijeen, waar ter zelfder tijd de ontvangst der ridders plaats vindt.

Vandaar gaat men in optocht naar 't Stadhuis, waar de officieele ontvangst door Burgemeester en Wethouders volgt.

In de Officierensocieteit Park wordt den ridders een feestelijk noenmaal aangeboden, waarna allen deelnemen aan een boottocht op de Maas.

Een thee in de Officierensocieteit Park besluit het programma, dat echter toch nog de uitreiking van een herinneringsmedaille vermeldt.

De Koningin laat zich vertegenwoordigen door den oud-minister van marine, gep. schout bij nacht J. J. Rambonnet. Verder zijn vertegenwoordigd de minister van koloniën door generaal S. A. Drijber, Commt. van 't Kol. Mil. Invalidenhuis op Bronbeek; de min. v. oorlog door overste H. C. J. ter Beek, Commt. v. 't regiment grenadiers; de min. v. marine door overste J. G. Gröschke van de mariniers.

Deputaties van de Kon. Mil. Academie, het Kon. Instituut v. d. Marine en den Hoofdcursus, nemen mede als genoodigden aan het feest deel.

De optocht van het Stadhuis naar de Officierensocieteit wordt begeleid door een eerewacht van mariniers, met tamboers en pijpers, alsmede door deputatiën van vereenigingen met vaandels en banieren, terwijl de muziek van het 3e Regiment huzaren het geheel zal opvroolijken.

Boeatan.

De doorloopende tentoonstelling met verkoop van Oost- en West-Indische Kunstnijverheid- en huisvlijtartikelen begint nu weer zeer mooie zendingen uit verschillende streken te ontvangen. Onlangs kwamen niet alleen uit Java pracht-batiks van allerlei aard, koper-, hoorn- en aardewerk, alsook eenig Singgaparnaasch vlechtwerk aan, maar tevens een bizonder fraaie verzameling weefsels uit Bali, tegelijk met het terecht zoo geroemde zilver giet- en drijfwerk uit die streken in den vorm van offerschalen, die in kunstlievende Europeesche huishoudens dienst kunnen doen als schoteltjes voor vruchten, gebak of bonbons, zéér geschikt voor gelegenheidsgeschenken. Wij twijfelen dan ook niet, of de bezoekers der lokalen Heulstraat 19, Den Haag, waar 's middags tusschen 3 en 6 uur ook een lekker kopje thee gedronken kan worden, zullen steeds toenemen in evenredigheid tot den toevloeienden nieuwen voorraad goederen, van welke zij meer en meer koopers zullen worden, zoodat voortdurend afnamen van de Indische kunstnijveren kunnen geschieden.

Jaarverslagen der Afdeelingen van de Vereeniging „Oost en West".

Van de Afdeeling Amsterdam:

In 1920 bestond het Bestuur der afd. Amsterdam uit de heeren: Mr. H. Smeenge; Dr. C. H. L. Baelde; W. C. Bonebakker; Mr. Dr. C. F. Schoch; Mr. H. J. Boelen; Dr. L. P. de Bussy; Ed. Cuypers; M. P. Voute, Penningmeester.

De heer C. de Vries bedankte wegens gezondheidsredenen; in zijn plaats werd benoemd de heer L. D. Petit Jr. Aan de beurt van aftreden waren de heeren Mr. H. Smeenge, M. P. Voute en Mr. Dr. C. F. Schoch, die herkozen werden, zoodat het Bestuur op 1 Januari 1921 bestond uit de heeren:

Jaar van aftreden 1923 Mr. H. Smeenge, Voorzitter.
„ „ „ 1921 W. C. Bonebakker, Onder-Voorz.
„ „ „ 1922 Dr. C. H. L. Baelde.
„ „ „ 1923 Mr. Dr. C. F. Schoch.
„ „ „ 1921 Ed. Cuypers.
„ „ „ 1923 M. P. Voute, Penningmeester.
„ „ „ 1921 L. D. Petit Jr., Secretaris.
„ „ „ 1922 Mr. H. J. Boelen.
„ „ „ 1922 Dr. L. P. de Bussy.

Het aantal leden bedroeg op 31 December 1919 185 en op 31 December 1920 192, dus een vermeerdering van 7 leden.

De vergaderingen werden zeer slecht bezocht, hoofdzakelijk veroorzaakt door de drukke bezigheden van de meeste leden, eveneens de lezingen.

Door allerlei omstandigheden, in hoofdzaak door het groote gebrek aan zalen en de zeer hooge kosten, indien men toevallig op een lokaliteit beslag kon leggen, heeft er in dit jaar slechts één lezing plaats gehad en wel op 23 December door R. M. Noto Soeroto over „Poesaka's of de heilige erfstukken der Javanen."

Mr. Smeenge werd op een der Bestuursvergaderingen tot Eere-Voorzitter benoemd, wegens zijn groote verdiensten voor de Afdeeling Amsterdam, waarvan hij vanaf de oprichting Bestuurslid is.

Hiermede is het voornaamste van 1920 medegedeeld.

DE SECRETARIS.

Financiëel Verslag over 1920.

Onze kas opent met een batig saldo ad ƒ 423.39.

De uitgaven zijn dit jaar matig geweest, terwijl onze inkomsten ad ƒ 697.50 ruim ƒ 100.— hooger waren dan Ao. Po. Aan het Hoofdbestuur werd 40 pCt. afgedragen van de contributies van 1919 zijnde ƒ 228.20. Onze kas sluit onder ulto. Dec. met een batig saldo van ƒ 619.24.

1920.	
Jan. 1 Saldo	ƒ 423.39
April. Contributiën	„ 655.—
Mei. Contributiën	„ 76.—
Juni. Contributiën	„ 66.50
	ƒ 1220.89

1920.	
Jan. 7 Bet. Hr. v. Lier (afgevaardigd Hoofdbest.)	ƒ 18.—
Jan. 9 Zaalhuur	„ 2.—
Jan. 16 Zaalhuur	„ 3.—
Jan. 22 Rekg. de Bussy	„ 19.22
Jan. 23 Honor. Dr. L. F. de Beaufort	„ 40.—
Jan. 26 Bet. Mr. Boelen voor personeel werkzaamheden	„ 40.—
Maart 23 Rekg. Tjabring	„ 15.05
April 20 Hoofdbestuur afgedragen 40 pC. ƒ 570.50	„ 228.20
April 23 Incassokosten	„ 30.—
Mei 20 Incassokosten	„ 4.34
Sept. 10 De Bussy	„ 21.10
Sept. 20 Bet. Hr. A. Zon reiskosten afgev. Algem. Vergadering	„ 3.45
Nov. 9 Terugbet. aan Hoofdbest. contr. H.V.A.	„ 100.—
Dec. 22 Bet. Hr. Petit, porti	„ 7.50
Dec. Idem Rekg. Noto Soeroto (lezing)	„ 36.—
Dec. 23 Zaalhuur	„ 39.10
Dec. Idem (zie achterzijde kwit. Amer. Hotel)	„ 2.20
Dec. 31 Saldo	„ 619.24
	ƒ 1220.89

Van de Afdeeling Apeldoorn:

Gedurende het jaar 1920 slonk het aantal leden tot 44.

Doordat het jaar 1919 sloot met een nadeelig saldo van ƒ 90.55, was het onmogelijk gedurende het jaar 1920 iets belangrijks voor de leden ter plaatse te doen, waarvan weer het gevolg was, dat een aantal leden voor het lidmaatschap bedankten.

Ontvangsten.

Contributie over 1920	ƒ 149.30
Rente	„ 0.18
Nadeelig saldo	„ 34.59
Totaal	ƒ 184.07

Uitgaven.

1 Jan. Nadeelig saldo	ƒ 90.55
26 Febr. Afgedragen aan het hoofdbestuur	„ 71.10
Incassokosten	„ 3.00
Zaalhuur	„ 2.39
Advertentiekosten	„ 11.10
Frankeerkosten	„ 3.97
Aangekochte boeken	„ 0.95
Totaal	ƒ 184.07

Van de Afdeeling Breda en Omstreken:

De afdeling „Breda en Omstreken" mocht zich in het afgelopen jaar wederom in een toeneming van het aantal leden verheugen. Sloot het vorige jaar met een aantal van 59, het steeg in 1920 tot 60 en 1 begunstiger, zulks ondanks het verlies van 13-tal door bedanken of vertrek.

Er werden gehouden 6 Bestuurs- en 1 Algemene Vergadering.

In het begin van het verslagjaar hield de heer R. M. Soetjo Poetro een belangstelling wekkende voordracht over Indiese muziek.

De 18e Juni verzamelde de voorzitster een aantal belangstellenden op een soirée in de bovenzaal van het Zuid-Hollands koffiehuis, waartoe zij — partikulier — 140 uitnodigingen had verzonden. De avond slaagde naar wens; er heerste een gezellige stemming, verhoogd door een uitstekend strijkje, dat ook enige krontjong-muziek trachtte weer te geven. De heer Schmöle hield een propaganda-rede voor het J. Pz. Coenfonds ter inleiding van een kollekte langs de huizen en de heer Prévôt besloot de avond met een reisbeschrijving door de Archipel, waarbij op gloedvolle wijze het natuurschoon werd geschilderd. Edoch, de opkomst voldeed op verre na niet aan de verwachting; er kwamen 32 personen, waarvan enkelen zich als lid opgaven. De meesten hadden de partikuliere, gedrukte uitnodiging...... niet eens beantwoord.

In Augustus werden er te Vlissingen voorstellingen gegeven van Indiese films door de voorzitster, Mevr. Drs. Clifford Kock van Breugel en de sekretaris, de heer Visser. Men bereikte een vrij goed sukses.

In de vergadering van 28 April werd tot onder-voorzitter gekozen de heer J. F. Schmöle, die reeds sedert het vertrek van de vorige titularis, de heer van der Valk, die functie voorlopig vervulde.

Aan het bestuur ontvielen door vertrek mevr. Van der Willigen-Köhler, bibliothekaresse en de heer Visser, sekretaris, zodat 2 plaatsen in het bestuur onvervuld zijn. De beide functies worden door de onder-voorzitter waargenomen.

Op het laatste deel van het verslagjaar werd een stempel

...matheid in het verenigingsleven gedrukt door de ziekte van de voorzitster, die telkens hoop gaf op herstel, waardoor het uitvoering geven aan verschillende plannen werd uitgesteld, in de hoop, dat zij door haar bezielende tegenwoordigheid de te organiseren bijeenkomsten tot hun recht zouden doen komen.

De ondervonden weinige belangstelling was echter ook van invloed. Het voorstel, om door een der leden een praatje over Indië te doen houden voor onderwijzers, mede met het doel om hun de juiste uitspraak van Indiese plaatsnamen bij te brengen, met welk plan de Arrondissements-schoolopziener warme instemming betuigde, kon niet tot uitvoering komen wegens gebrek aan deelneming van de onderwijzers. Misschien was de tijd niet gunstig, nu de gemoederen zo in beslag werden genomen door de salaris-regeling. De kollekte voor het J. Pz. Coenfonds moest worden beëindigd, daar de opbrengst de onkosten dreigde niet te zullen dekken. Er werd overgemaakt ƒ 52.50.

Verantwoording der gelden.

Baten.

Aan saldo ult. December 1919	ƒ	49.—
Aan contributie over 1920	„	249.—
Aan entrée's bij de voordracht R. Soerja Poetra	„	3.50
Totaal	ƒ	301.50

Lasten.

Afdracht aan het Hoofdbestuur	ƒ	149.40
Voordracht Rahden Soerja Poetra	„	71.70
Van Oirschot zijn rekening	„	6.70
Een abonnement Indië	„	13.95
Inkassokosten	„	7.80
Zaalhuur	„	1.50
Verschotten sekretaris	„	6.41
Aan Snel	„	0.85
Aan verschotten penningmeester en sekretaris voor franko's	„	3.19
Ult. Dec. 1920 nog in kas	„	40.—
Totaal	ƒ	301.50

Van de Afdeeling 's-Gravenhage:

Door vertrek naar Indië was de heer O. de Bordes genoodzaakt te bedanken.

Op de Algemeene Vergadering van 29 Februari werden gekozen mevr. E. Th. Nijenhuis-van Beusekom en de heeren L. A. Bakhuis en R. Zuijderhoff.

Op 1 Januari bedroeg het ledental		319
Bijgekomen		192
Totaal		1011
Afgegaan.		
Bedankt	132	
Overleden	25	
Naar andere afdeelingen	77	
Totaal		234
Op 31 December		777

een verlies van 42 leden.

Aan den oproep tot vrijwillige verhooging gaven 241 leden gehoor.

Buitengewone Alg. Vergaderingen hadden niet plaats.

De Afdeelings-Leeszaal in de Laan van Meerdervoort 187 onderging geen wijziging; het aantal bezoeken is gering.

Lezingen met lichtbeelden werden gehouden door:

1. den heer Dr. H. H. Zeijlstra over Java's plantengroei;
2. den heer W. D. H. Baron van Asbeck over Suriname;
3. den heer E. Roodhuijzen over de tabakscultuur in Deli.

Bij de commissie voor opvoeding en onderwijs, huisvesting, enz. kwamen in:

Aanbiedingen voor:

Opvoeding kinderen	25
Gemeub. kamers met en zonder pension	8
Lessen in vreemde talen	3
Pianolessen	1
Inboedels	1

Aanvragen naar:

Pensions	5
Lessen in de Maleische taal	5
Pianolessen	1
Inlichtingen omtrent onderwijsinrichtingen	2

De commissie voor hulp aan werkzoekenden kreeg aanbiedingen voor:

Kinderjuffrouw	7
Dame voor de huishouding	5
Dame voor gezelschap	3
Schrijf- en typewerk	1
Stenographie	1
Costumière	1
Modiste	1

Aanvragen:

Kinderjuffrouw	1
Dame voor de huishouding	1
Inlichtingen voor Indische uitrusting	1

Mocht de winst aan leden in 1920 een hoog cijfer behalen, het verlies overtrof dit nog aanmerkelijk, wat moet worden toegeschreven aan:

1. dat vele leden, die in 1919 en 1920 toetraden, weer voor het lidmaatschap bedankten;
2. dat onder de nieuwe leden er vele waren, die weer naar Indië terugkeerden;
3. dat eenige oude leden bij het verzoek, om de contributie op peil te brengen — niet verplichtend — daarin gelegenheid vonden voor het lidmaatschap te bedanken.

Onze leden zijn over het algemeen nog niet doordrongen van het feit, dat „het koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

Het kan voor het grootst aantal leden toch niet moeilijk zijn om hunne kennissen, die nog geen lid zijn, van bovengenoemd „belang" zoodanig te overtuigen, dat zij zich gedrongen voelen tot de vereeniging „Oost en West" toe te treden.

Laat ieder nu eens de proef nemen.

Geldelijke verantwoording.

Ontvangsten.

Saldo 1919	ƒ	866.60
Legaat van wijlen mevr. Storm de Grave-van Aardenne	„	2000.—
Geïnde contributie	„	3550.50
Gekweekte renten	„	25.09
Totaal	ƒ	6442.19

Uitgaven.

Aan het Hoofdbestuur	ƒ	912.20
Salaris secretaris	„	600.—
Locaalhuur	„	400.—
Aandeel telefoon en gids	„	64.—
Zaalhuur Oranje-Societeit	„	60.30
Salaris Lezers	„	120.40
Lichtbeelden en onkosten lezingen	„	43.40
Onkosten propaganda	„	31.27[5]
Drukwerk Ten Hagen	„	11.30
Drukwerk Guinta d'Albani	„	119.90
Onkosten afgevaardigde naar de jaarlijksche Alg. Verg. hoofdbestuur	„	9.30
Onkosten inning contributie	„	110.45[5]
Bureau-onkosten	„	26.16
Adresboek	„	9.50
Saldo	„	3924.—
Totaal	ƒ	6442.19

Van de Afdeeling Haarlem:

In het vorige jaarverslag kon ik melding maken van een stijging van het ledenaantal onzer afdeeling; ook thans kan ik dit verslag aanvangen met de opwekkende mededeeling, dat het aantal leden wederom toenam en 31 December 1920 161 bedroeg, eene vermeerdering dus van 27 leden.

In het bestuur van onze afdeeling kwam geen verandering.

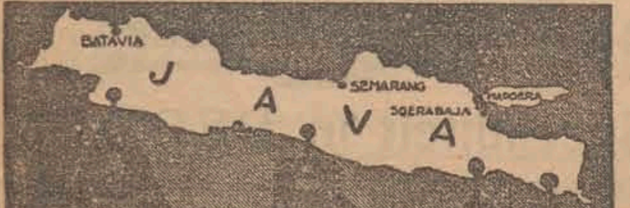
Evenals vorige jaren, organiseerden wij wederom een filmavond. De films werden belangeloos door de Ver. „Koloniaal Instituut" ter beschikking gesteld. Een belangstellend publiek vulde de groote zaal der Societeit „Vereeniging". Ten zeerste waardeeren wij de medewerking van heeren directeuren onzer middelbare en gymnasiale scholen, waardoor deze leerzame filmavonden door vele leerlingen dier scholen werden bezocht. Den 27sten October vond in de Stadsschouwburg de eerste voorstelling plaats van twee één-acters van Mevr. Kooy-van Zeggelen, n.l. „Kampements-Idylle" en „Mama." Beide stukken werden door het talrijke publiek goed ontvangen. Hulde aan mevr. Kooy-van Zeggelen, dat zij onze afdeeling in de gelegenheid heeft gesteld, haar pennevruchten op tooneelgebied naar voren te kunnen brengen.

Het batig saldo der voorstelling bedroeg ƒ 150.—, welk bedrag aan de Ver. „Kartinifonds" te 's-Gravenhage werd afgedragen.

De algemeene jaarvergadering werd Dinsdag 6 Juli alhier gehouden. Na afloop der vergadering vereenigden bestuur en afgevaardigden, benevens vele leden van „Oost en West" zich aan een gemeenschappelijke rijsttafel.

Vele aanvragen voor betrekkingen in Indië kwamen voor; de aanvragers werden met ons arbeidsbureau in verbinding gesteld.

Met een woord van dank aan de plaatselijke pers voor haar voortdurende hulp bij onzen propagandistischen arbeid, beëindig ik dit verslag.

Financiël Overzicht.

Het jaar 1920 was voor de Vereeniging in een financiëel opzicht geen ongunstig jaar. Aan contributie werd ontvangen een bedrag van ƒ 556.50, een som zoo hoog als nog niet is voorgekomen. Gedeeltelijk vindt deze verhooging haar oorzaak in de vermeerdering van het aantal leden, n.l. van 134 op 161, en voor een ander deel in de omstandigheid, dat meerdere leden hun contributie op peil brachten.

Het volgende overzicht geve den stand van zaken weer.

Inkomsten.

Saldo kas op 1 Jan.	ƒ 51.40⁵
Contributie 1920	„ 556.50
Contributie 1921	„ 10.—
Saldo spaarbank	„ 250.—
Gemaakte rente	„ 11.89
	ƒ 879.79⁵

Uitgaven.

Divers drukwerk	ƒ 85.40
Abonnementskaarten	„ 39.25
Honorarium-reiskosten	„ 37.50
Zaalhuur	„ 45.95
Filmavond	„ 13.35
Porti	„ 4.35
Telegrammen	„ 3.45
Fooien etc.	„ 11.85
Receptiekosten Alg. Verg.	„ 379.20
Contr. Hoofdbestuur	„ 156.57⁵
Kosten van innen der contributie	„ 15.78⁵
Saldo in kas	„ 86.13⁵
	ƒ 879.79⁵

Van de Afdeeling Nijmegen:

Volgens het verslag van den vorigen secretaris was het aantal leden op 31 December 1919 45. Heet vermeerderde in den loop van 't jaar door toetreding met 14, maar verschillende leden gingen over naar een andere afdeeling, één weigerde te betalen en één stierf, zoodat de afdeeling op 31 December 1920 nog 54 leden telde.

Op de jaarvergadering van 21 Februari 1920 werden de periodiek aftredende bestuursleden Kamerman en Walrin herkozen. In de vacature-Molenbroek werd voorzien door verkiezing van het lid Haye. De heer Kamerman wenschte af te treden als voorzitter. In zijn plaats werd tot voorzitter gekozen de heer Luitjes, terwijl het secretaris-penningmeesterschap werd overgenomen door 't nieuwe bestuurslid Haye.

De heeren Wethmar Bartalotti, Rijnders en Bergsma werden benoemd om de rekening en verantwoording over 1920 na te zien; alle drie heeren berichtten, die benoeming te aanvaarden.

Tot afgevaardigde ter algemeene vergadering te Haarlem werd gekozen het bestuurslid Haye. Hem werd opgedragen, aldaar te protesteeren tegen het nieuwe instituut abonné's", dat door 't Hoofdbestuur is ingevoerd en waardoor de afdeelingen haar toch reeds zoo bescheiden inkomsten al wederom zien verkleinen. Het protest, schriftelijk en mondeling, heeft niet gebaat.

Nu de kas een batig saldo had, durfde het bestuur weer een propaganda-avond organiseeren. Op 16 April hield de heer Alkema, van Apeldoorn, een lezing met lichtbeelden over 't onderwerp: *„Wandelingen in de Preanger Regentschappen"*. De belangstelling bleek zeer gering te wezen, al waren alle leden der afdeeling èn door een convocatiebiljet èn door meerdere advertenties uitgenoodigd en al was hun zelfs 't recht van introductie gegeven. Mag deze slechte opkomst voor een deel geweten worden aan den voor ons ongunstigen factor, dat Louis Bouwmeester op dienzelfden avond optrad, toch wordt het bestuur afgeschrikt, om een zoo groot bedrag (pl.m. ƒ 100) uit te geven voor een zoo klein publiek. In het najaar heeft het bestuur nog ernstig overwogen, of 't ook de beide één-acters van Mevr. Kooy-van Zeggelen kon laten opvoeren, waarmee de Haarlemmers zoo'n succes hebben gehad, maar het durfde de risico niet aan, dat de avond met een nadeelig saldo zou sluiten.

Geldelijke verantwoording.

Batig saldo op 1 Januari 1920		ƒ 69.96
Ontvangen contributiën		„ 161.75
		ƒ 231.71
Af: Lezing van den heer Alkema	ƒ 93.47⁵	
Advertentiën en drukwerk	„ 20.75	
Afdracht Hoofdbestuur	„ 68.60	
Afgevaardigde Haarlem	„ 14.50	
Zaalhuren en vergaderingen	„ 7.75	
Adresboek	„ 2.50	
Inningskosten, porti, enz.	„ 7.09	
Waarborgfonds Ind. leergang	„ 2.73	
		„ 217.39⁵
Batig saldo op 31 December		ƒ 14.31⁵

Van de Afdeeling Rotterdam:

Het verslag over het jaar 1920 kan weinig belangrijks brengen, aangezien onze afdeeling, met het oog op hare plannen om in 1921 de jaarvergadering van de Vereeniging „Oost en West" te Rotterdam te houden, hare middelen daartoe zooveel mogelijk spaarde. Van het houden van lezingen werd derhalve dit jaar afgezien. Met groote ingenomenheid werd het besluit der algemeene vergadering vernomen, dat aan de door onze afdeeling te kennen gegeven wensch, om Rotterdam, dat zich daartoe door hare overzeesche en koloniale betrekkingen zoo bij uitstek goed leent, als verzamelpunt voor 1921 aan te wijzen.

In het bestuur der Vereeniging werden op de vergadering van 12 Maart 1920 gekozen de heeren H. van Straaten, M. Koch, C. J. Pluygers en Mr. D. M. Meertens. De heer Z. G. Ph. Marcella werd bij acclamatie tot voorzitter der afdeeling gekozen en vervolgens de heer Meertens tot secretaris. Tot onzen grooten spijt zag de heer Van Straaten zich genoodzaakt, door zijn vertrek naar Velp, voor zijn bestuursfunctie te bedanken.

Het ledental der afdeeling bleef nagenoeg stationnair. Het bedroeg op 1 Januari 1920 70, verminderde tengevolge van overlijden en bedanken met 7 en vermeerderde met 12 leden, zoodat de afdeeling op 1 Januari 1921 75 leden telde, voorwaar een véél te gering getal voor onze stad.

De staat der geldmiddelen is bevredigend; op 1 Januari 1921 was ƒ 523.27 in kas bij de Bank Associatie.

Wij willen dit verslag niet eindigen, zonder de hoop op een talrijke opkomst op de jaarvergadering uit te spreken en tevens, dat de plaatselijke belangstelling in de Vereeniging „Oost en West" daardoor in groote mate worde aangemoedigd.

De Vereeniging „Oost en West", alhier, in Rekening-Courant met de Bank-Associatie, kantoor Rotterdam.

Debet.

1920	
Jan. 21. Aan kwitantie	ƒ 20.—
Maart 27. Aan drukwerk Masereeuw en Bouten	„ 4.73
Maart 31. Aan commissie 1/8 pCt.	„ 0.31
April 7. Aan postgiro 's-Hage	„ 99.42
April 7. Aan retourkosten	„ 0.10
April 16. Aan retourkosten	„ 0.10
Juni 24. Aan uitbet. kwit. Marcella	„ 10.—
Juni 30. Aan commissie 1/8 pCt.	„ 0.14
Juli 9. Aan stg. Leyden en v. Beest v.h. Marceal	„ 30.20
Sept. 30. Aan commissie 1/8 pCt.	„ 0.05
Dec. 31. Aan saldo	„ 523.27
	ƒ 688.32

1920	
Jan. 1. Per saldo	ƒ 407.53
Maart 5. Per incasso	„ 33.50
Maart 5. Per incasso	„ 42.40
Maart 12. Per incasso	„ 78.—
Maart 16. Per incasso	„ 12.45
Maart 19. Per incasso	„ 65.—
Maart 23. Per incasso	„ 17.20
Maart 31. Per rente	„ 1.65
April 9. Per incasso	„ 3.80
April 19. Per contributie Mr. L. K. Feeluig	„ 2.50
April 24. Per contributie W. Paat	„ 3.—
April 24. Per incasso April 23	„ 4.90
Juni 30. Per rente	„ 2.06
Sept. 30. Per rente	„ 1.91
Dec. 16. Per contributie Pl. Hikkerveer en H. v. d. Woerden	„ 10.—
Dec. 31. Per rente	„ 2.42
	ƒ 688.32
1921	
Jan. 1. Per saldo	„ ƒ 523.27

Van de Afdeeling Utrecht en Omstreken:

In het jaar 1920 traden 33 leden tot onze afdeeling toe; wij verloren er echter 36 en wel 2 door den dood, 13 door vertrek naar elders, terwijl 21 hun lidmaatschap opzegden wegens ons onbekende redenen.

De heer R. van Leent, onze voorzitter, die op 1 Januari volgens rooster moest aftreden, werd herkozen; de plaats van den heer S. A. Tjabring, die zich niet herkiesbaar had gesteld, werd ingenomen door den heer C. A. Ruempol.

In het jaar 1920 werden voor de leden der afdeeling 3 lezingen gehouden. De eerste had plaats op 17 Januari. Spreker was de heer *van der Wal*, gewezen commandant van de ...tenaer. Onderwerp: „*Mexico*". Ons bestuur had met dat van „*Onze Vloot*" den heer v. d. Wal uitgenoodigd hier deze voordracht te komen houden. Op 21 October sprak de heer *Soerjo Poetro*, uit Den Haag, over „*Indonesische muziek*". Op 22 November trad als derde spreker op de heer *Alkema*, uit Apeldoorn, met „*Wandelingen door de Preanger Regentschappen*".

Deze lezingen, van welke 1 en 3 door lichtbeelden werden verduidelijkt, werden over het geheel goed bezocht.

Ook dit jaar droegen wij, als steeds, 5 gulden af aan het *Oranjekruis*.

Van de boekjes, door de Vereeniging uitgegeven en bij het secretariaat verkrijgbaar, werd geen enkel verkocht noch ter lezing gevraagd.

De financieele toestand is vrij gunstig (zie het jaarverslag van den penningmeester).

—

De geldelijke toestand van de afdeeling verbeterde aanmerkelijk door de omstandigheid, dat in het afgeloopen jaar vrijwel algemeen voldaan werd aan het verzoek van het Hoofdbestuur om de contributie op te voeren tot *f* 5 per jaar. Hierdoor kon in en over het afgeloopen jaar aan contributies en bijdragen geïnd worden een bedrag van *f* 519 (van 112 leden en 1 begunstiger), tegen *f* 311 van 99 leden over 1919. Hoewel ook de uitgaven, vooral aan drukloon en advertenties en het vertoonen van lichtbeelden, belangrijk stegen, sloot het boekjaar 1920 met een batig saldo van *f* 247.30, tegen *f* 31.08 op ultimo 1919.

In aanmerking dient echter te worden genomen, dat in 1920 slechts 3 lezingen werden gehouden, waarvan één gemeenschappelijk met de vereeniging „Onze Vloot" en één zonder lichtbeelden, zoodat de daaraan verbonden kosten aanzienlijk minder waren.

Voorts zal voor het loopende jaar rekening moeten worden gehouden met de stijging van het percentage der afdracht aan het Hoofdbestuur van 40 tot 60 pCt. en met het feit, dat voor het nieuw ingetreden jaar 26 leden bedankt hebben, waartegenover tot dusver nog slechts enkele nieuwe leden zijn toegetreden.

De rekening en verantwoording werd op 15 Februari 1921 nagezien door de heeren leden: F. R. Coers Frzn. en A. J. van Vessem en door hen in orde bevonden.

Een overzicht van de verschillende ontvangsten en uitgaven volgt hieronder.

Overzicht van de ontvangsten en uitgaven over 1920.

Aard der ontvangsten.

Saldo van het vorige jaar	*f* 31.08
Rente in 1920 gekweekt	„ 4.62
Over 1920 geïnde contributies	„ 541.50
Over 1920 geïnde contributies door tusschenkomst van het Hoofdbestuur ontvangen	„ 5.—
Toegangsgelden van 2 lezingen	„ 9.15
Totaal	*f* 591.35

Aard der uitgaven.

Afgedragen aan het Hoofdbestuur:	
Aandeel contributies, enz. 1920	*f* 107.40
Aandeel contributies, enz. 1921	„ 3.—
Honoraria, reiskosten sprekers (2 lezingen)	„ 72.60
Zaalhuur (2 lezingen en 1 alg. vergadering)	„ 13.90
Kosten advertenties 2 lezingen	„ 18.40
Kosten lichtbeelden 2 lezingen	„ 22.65
Bijdrage in de kosten van de gemeenschappelijke lezing met „Onze Vloot"	„ 24.—
Ten onrechte geïnde contributies	„ 22.50
Den Daas drukwerk	„ 13.—
Overige administratiekosten	„ 46.60
Saldo op ult. 1920	„ 247.30
Totaal	*f* 591.35

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De voertaal bij het Onderwijs.

Pastoor van Lith en dr. Nieuwenhuis, die deel uitmaakten van de Indische onderwijscommissie, welke de Filippijnen bezocht, hebben zich ook te Singapore en Saigon langeren tijd opgehouden om de quaestie der voertaal bij het onderwijs in Oostersche landen, die met Westersche beschaving in aanraking zijn, nader te bestudeeren. Bij zijn terugkeer in Ned.-Indië heeft de *Loc.* met dr. Nieuwenhuis een onderhoud gehad over de resultaten dezer studie, waaraan wij o.m. ontleenen:

Dr. Nieuwenhuis heeft reeds twee jaren lang den strijd aangebonden tegen de in Indië thans bestaande Hollandsch-Inlandsche school, omdat geen kind ter wereld onderwijs in een vreemde taal ontvangt voor zijn 9e of 10e jaar. Tot dat tijdstip heeft het 3 of 4 jaren lang onderwijs genoten in de eigen landstaal, zoodat die „gezet" is, voordat met de vreemde taal wordt begonnen. Begint het kind eerder met een vreemde taal te leeren, zooals op onze Hollandsch-Inlandsche school, dan moet dit verkeerd worden geacht. Een oordeel, dat gegrond is op de studie van vele psychologen, paedagogen en schrijvers. Er mag geen verschil zijn voor het jonge kind in zijn milieu en in zijn school; het is bewezen, dat jonge, k u n s t m a t i g e tweetaligheid voert tot geestbederf, achteruitgang in originaliteit en denkvermogen. Indien men evenwel begint met het kind de eigen taal te onderwijzen en eerst later de vreemde, dan heeft dit stelsel het voordeel, dat de nationale zin sterker en, dat de vreemde taal beter geleerd wordt.

Pastoor van Lith en dr. Nieuwenhuis kwamen in de Philippijnen om na te gaan of men er daar in geslaagd is om met het Engelsche systeem ook E n g e l s c h te leeren. Uit de jaarverslagen vanaf 1899 is dr. N. gebleken, dat het onderwijs-systeem indertijd absoluut wetenschappelijk werd opgezet door dr. Barrows. Beide heeren kwamen tot de conclusie, dat de Filippino's het Engelsch zeer slecht spreken. Men zou zeggen: steenkool-Engelsch, dat in vele gevallen heelemaal niet op de Engelsche taal geleek. De speeches van verschillende jongelui waren heel slecht. Hierbij komt nog het feit, dat 80 pCt. van alle jongens vóór de vierde klasse de lagere school verlaten, zoodat ze hun eigen taal toch meestal ook niet eens goed kennen.

Dr. N. hield negen lezingen, ook voor de Amerikaansche Kamer van Koophandel en voor de Universiteit. In de Columbiaclub bleken alle ontwikkelde en academisch opgeleide Filippino's het met spr. eens te zijn, behalve de onderdirecteur van onderwijs. Deze ambtenaar verklaarde, dat er vroeger eens een onderzoek werd ingesteld naar de resultaten, verkregen aan den eenen kant op een school met Amerikaansche onderwijzers en Amerikaansche leerlingen, en aan den anderen kant op een school met Filippino-onderwijzers en Filippinokinderen. De commissie kwam toen tot het verrassende resultaat, dat de Filippino-leerlingen véél beter Engelsch konden spreken dan de Amerikaansche. De stukken lagen op het departement. Dr. N. hechtte hier geen geloof aan.

Dr. Barrows, degene die het onderwijsstelsel geheel wetenschappelijk opgezet heeft, was wel een kundig man, maar kende niets van de inheemsche talen met het groote aantal dialecten, wel een veertig, welke niets met elkaar gemeen hebben. Hij wist niet op welke wijze hij een dialect tot taal zou kunnen ontwikkelen, maar heeft desniettegenstaande toch gezegd, dat het Engelsch niet goed was.

Indien men die hoofddialecten tot officieele taal zou maken, welke op school geleerd zou moeten worden, dan zou men daarmede 3 van de 10 millioen inwoners alvast kunnen bereiken. Dat er van de leerlingen nog wel iets terecht komt in de maat-

schappij, valt voornamelijk te danken aan de schitterende schoolopvoeding (sport- en handenarbeid), gevoegd bij het enthousiasme der slechts karig bezoldigde onderwijzers, wien bovendien nog alle werk verboden is, dat niet rechtstreeks met de school te maken heeft.

De taalpolitiek is het heilige huisje van den Filippijnschen onderwijs-directeur. Het kon hem dus niet aangenaam zijn, dat dr. N. in zijn lezingen betoogde, dat het systeem fout was, de leerlingen geen Engelsch leerden en dat het geheele stelsel neerkwam op het verspillen van veel geld, tijd en energie. Alles was Don Quichotterie. De onderwijsdirecteur liet zijn misnoegen duidelijk blijken en tot overmaat van ramp zeide pastoor v. L. hem, dat hij het volmaakt met dr. N. eens was! Dr. N. evenwel ontving een alleszins vleiend schrijven van gouverneur-generaal Harrison, die hem dankte voor zijn uitnemende critiek.

Intusschen heeft dr. N. de overtuiging, dat hij alle Filippijnsche politici en alle ontwikkelden op zijn hand heeft. Tijdens zijn verblijf te Manila werd dan ook een wet aangenomen, waarbij een commissie werd aangewezen om de tekstboeken te herzien. Buiten het onderwijs-departement om!

De terugtocht naar Java werd via Saigon en Singapore aanvaard. Het ideaal van de Franschen in Cochin-China is om het Fransch tot cultuurtaal van de Anamieten te maken, maar tegelijkertijd bestaat er een verbod om die te onderwijzen, voordat de eigen taal reeds gezet is. De basis wordt rein gehouden, waardoor de Anamietische moraal en kunst beter bewaard blijven, maar het Fransch daarentegen ook beter geleerd wordt. Van een en ander bezit de heer N. een schriftelijke verklaring van den Franschen onderwijs-directeur.

Te Singapore werd door dr. N. zelf les gegeven voor de klasse, zoowel in een Maleische als in een Engelsche school. Geen Maleisch kind mag daar Engelsch leeren, voordat het eerst 3 of 4 jaar Maleisch heeft geleerd. De Chineesche kinderen leeren er evenwel van het begin af aan Engelsch, met dit resultaat, dat wanneer later die Maleische en Chineesche kinderen samen komen, de eersten beter leeren en rekenen, hoewel, wat talent en ijver betreft, bij de Chineesche leerlingen ten achter staande. Voor de klasse heeft de heer N. kunnen opmerken, dat de Maleische leerlingen in 4 maanden tijds het Engelsch beter spraken en schreven dan de Filippino's in 3 jaren.

Verder heeft de heer N. de hand kunnen leggen op een pas verschenen boek van een Zuid-Afrikaanschen onderwijzer, die in Amerika gepromoveerd is. Het boek handelt over de opvoeding van Inlanders, waarin op breed wetenschappelijke wijze wordt aangetoond, dat de z.g. terugval bij gekleurde rassen ná de puberteitsjaren als eenige oorzaak heeft: de vreemde voertaal.

Het universiteitsrapport van Calcutta laat zich eveneens ongunstig uit over de jonge, vreemde taalkwestie.

Men ziet hieruit, dat de Filippijnsche reis dr. Nieuwenhuis kostelijk materiaal heeft verschaft om in Ned.-Indië onze Hollandsch-Inlandsche scholen te lijf te gaan, tot deze dood zullen zijn. De laatste zijn dr. N.'s eigen woorden.

Beperking opiumgebruik.

Voortdurend is de Regeering er op uit maatregelen te treffen ter beperking van het opiumgebruik. Thans vinden we wederom nieuwe bepalingen omtrent de verpakking van regie-opium in de *Javasche Courant* vermeld, welke verpakking thans niet alleen door den Gouverneur-Generaal, maar ook krachtens door dezen te geven voorschriften (door de Hoofdinspecteur van den dienst der opiumregie) kunnen worden vastgesteld.

Voor elk gewest is het maximum aantal verkoopplaatsen vastgesteld. Dat aantal plaatsen is opnieuw bepaald en wel tot een kleiner aantal dan te voren. Voor de residentie Batavia is het teruggebracht van 49 tot 42; voor Madoera van 32 tot 6; voor Djokjakarta van 85 tot 45; voor Kediri van 134 tot 95; voor Sumatra's Westkust van 22 tot 14; voor Bali en Lombok van 127 tot 90 en voor de Oostkust van Sumatra van 300 tot 250.

De reeds zoo lange jaren aangebonden strijd tegen het opium, waarvan de verkoop een der hoofdbronnen van inkomsten voor het land is (de raming voor 1921 bedraagt niet minder dan 44 millioen), brengt onwillekeurig in herinnering — aldus de *Java-Bode* van 11 April — hetgeen de Minister van Koloniën bij de behandeling van de begrooting voor 1921 in het laatst van het vorige jaar zei, naar aanleiding van de gemaakte opmerking, dat het opiumgebruik, althans in de laatste maanden toenemende was.

In zekeren zin — het klinkt min of meer als een paradox — betoogde de minister, zou men in dat meerdere opiumgebruik een lichtpunt kunnen zien. Naar het algemeen gevoelen van de betrokken autoriteiten heeft men daarin waarschijnlijk een gevolg te bespeuren van de meerdere verdiensten in vele kringen van de bevolking, Inlandsche zoowel als Chineesche.

Hoe dit zij, evenmin ik mij in Nederland zou kunnen verheugen in een verhoogd drankgebruik als gevolg van een meerdere welvaart, evenmin kan ik voor Indië den wensch onderdrukken, dat een ruimer budget van inkomsten van de bevolking op meer menschwaardige wijze uiting moge vinden dan in een ruimer gebruik van de opiumpijp.

Bij de verschillende bestrijdingsmiddelen: prijsverhooging, sluiting van kringen, identificatie- en licentiestelsels, enz. zal ik niet stilstaan. De beschikbare tijdruimte is daarvoor te beperkt. Wel meen ik nog even te mogen opmerken — en ik ben er zeker van, dat allen daarbij aan mijn zijde zullen staan, die met de eigenaardige moeilijkheden van het opiumvraagstuk in Indië bekend zijn — dat feitelijk maar één middel in staat zal zijn tot een werkelijk bevredigend resultaat te leiden: *het ontstaan onder de bevolking zelf van den wil tot uitroeiing van het opiumgebruik.* In Amerika is het, naar de algemeene overtuiging, die factor geweest: de volkswil in breede kringen, waardoor in hoofdzaak de bekende resultaten met betrekking tot het drankgebruik zijn behaald, niet de actie van de Overheid, die feitelijk aan dien factor alleen wettelijke sanctie gaf. Eerst wanneer het ook *in Indië* zoover is gekomen, dat ook daar zich *een volkspropaganda op groote schaal tegen het opiumgebruik* ontwikkelt, zie ik werkelijk een groot heilzaam effect tegemoet. Zoolang dat niet zoo is, ligt het uit den aard der zaak op den weg der Regeering om repressief en regelend op te treden, zooveel zij dat kan. Het gevaar is daarbij echter zelden te ontgaan, dat elk uitdrijven, elke beperking van het wettelijk toegelaten gebruik, gevolgd wordt door een feitelijk nog veel meer demoraliseerend pogen om door clandestienen aanvoer aan te vullen wat wettelijk verbannen is.

Is het inzicht van den minister juist — en het komt de *Java-Bode* voor dat bezwaarlijk krachtige argumenten ter bestrijding daarvan zijn aan te voeren — dan zal het zeker nog heel lang duren voor dat eene bevredigende vermindering van het opiumgebruik in Indië te verwachten is.

De *Deli Crt.* van 4 April schrijft over de „Opium"-bestrijding alsnog o.m.: Het is inderdaad waar, dat onder de opiumgebruikers eerder een tendenz tot toename dan tot vermindering van het gebruik is waar te nemen, hetgeen zich ten tijde der loonsverhooging in het vorige jaar zeer sterk heeft gemanifesteerd. Dat kan geen verwondering wekken, waar de betrokkenen behooren tot de minst ontwikkelden en meest achterlijken van hun volk, menschen dus, die b.v. geen notie hebben van eventueele schadelijke invloeden van dergelijke narcotica op het nageslacht. Zoomin als b.v. de Hollandsche werkman weet dat zijn alkoholisme zijn kinderen bedreigt met geestelijke minderwaardigheid en epilepsie.

Ondertusschen valt er in de Chineesche gemeenschap, die nog niet verslaafd is, duidelijk een organisatie waar te nemen tot bestrijding van het opiumkwaad. En dat is al een gelukkig teeken. Natuurlijk heeft het geen zin om van Regeeringswege tot vermindering over te gaan, wanneer het ontstane tekort ruimschoots door smokkelhandel wordt aangevuld. Dan is het beter de zaak in eigen handen te houden, al zou het alleen maar zijn uit het zeer practische oogpunt van de te behalen winst. Maar daarom ook hebben wij ons nog onlangs uitgesproken voor een Aufklarung der Chineesche gemeenschap op groote schaal, in school, werkplaats en

huisgezin, om die bevolking het vele leed en de slechte gevolgen van het opiumkwaad bij te brengen. Wij zijn overtuigd, dat op die wijze ook onder de gebruikers van thans begrijpende tegenstanders te kweeken zouden zijn.

Een Tillema-fonds.

Van het plan, vervat in ons hoofdartikel van 9 April — aldus het *Soer. Hbl.* van 14 April — gemeld „In navolging van den Nobelprijs, waarin wij den B. G. Dienst uitnoodigden stappen te doen om te komen tot de stichting van een fonds met een stamkapitaal van *f* 400.000.—, waarvan de rente jaarlijks geschonken zou kunnen worden aan den Inlandschen medicus, die zich het meest verdienstelijk maakte gedurende het afgeloopen jaar inzake de behartiging van de volksgezondheid en speciaal ten opzichte der bestrijding van de malaria, maakt de *Loc.* — van 12 April — met groote instemming gewag. Daar de heer Tillema kosten noch moeite gespaard heeft om de noodige gegevens inzake de hygiënische toestanden in Indië bijeen te brengen, stelt het blad ons voor aan het op te richten fonds den inspireerenden naam van Tillema-Fonds te geven.

Waar wij de hooge waarde van 's heeren Tillema's streven meer dan eens hebben erkend, behoeft het geen nader betoog, dat wij het voorstel van de Loc. van harte aannemen.

Moge de naam Tillema inderdaad velen in alle kringen inspireeren om spoedig het fonds, waarvoor het Soer. *Hbl.* bereids *f* 5000 beschikbaar stelde, in zijn geheel te volteekenen tot heil der Inlandsche- en ook der Europeesche bevolking in geheel Indië.

„Karina Adinda" in het Maleisch.

Men meldt uit Soerabaya aan de *Java-Bode*: In den avond van 4 April was er een run naar het Simpangtheater, waar „Karina Adinda" voor de eerste maal in het Hoog Maleisch werd opgevoerd door een vereeniging van beschaafde, ontwikkelde Chineezen. De opvoering was uitstekend gemonteerd en gespeeld volgens de traditie. De dames Tan, in de rollen van „Karina" en de „Iboe", ontvingen een bloemenhulde. Het succes was schitterend; de recette bedroeg tien mille; gemiddeld moet *f* 20 per persoon geofferd zijn!

Studiereis.

Dr. T. J. de Vrieze, Off. van Gez. 1e kl. van het Ned.-Ind. leger, die in opdracht van den Minister van Koloniën sinds Januari 1920 te Amsterdam en sinds Augustus 1920 in Parijs een studie maakt van huid- en geslachtsziekten, heeft nader opdracht gekregen werkzaam te blijven te Parijs tot Augustus 1921 en daarna zijn studie voort te zetten te Londen en te Weenen. (*Loc.*)

Hoe op Java de wapens worden ingevoerd.

In verband met de onlangs door het *N. v. d. D.* gestelde en door het *Soer. Hbl.* onderstreepte vraag, hoe het mogelijk was, dat sommige personen in het bezit zijn van een zoo groot aantal vuurwapenen, zendt een der lezers aan het *Soer. Hbl.* een circulaire toe, welke in Indië op ruime schaal is verspreid door de Duitsche wapenfabriek Niemeyer und Co. te Kreibensen. Daarin worden verschillende soorten vuurwapenen aangeboden, waarbij in de Hollandsche taal de volgende aanteekening is gesteld, welke het blad letterlijk laat volgen:

„Franco Indië als aangeteekend en verzekerd brief. Goede verpakking in blikken doosjes. Wij hebben reeds tal van dezulke zendingen geëxpedieerd, die ook steeds goed overgekomen zijn. Ingeval van verlies zijn deze zendingen behoorlijk verzekerd. Ook passeeren deze zendingen niet de douane, maar worden zonder formaliteiten aan de ontvangers overhandigd."

Het blad v stigt de aandacht van de betrokken autoriteiten op deze ontduiking van de contrôle, waaraan, naar het vermoedt, nu wel een einde zal worden gemaakt.

Schenking aan het Rijk.

De heeren A. E. J. Bruinsma, oud-hoofdinspecteur van het Boschwezen in Ned.-Indië, te Nijmegen, en H. M. Hartog, te Barneveld, hebben ten behoeve van de bibliotheek der Landbouwhoogeschool te Wageningen verzamelingen boekwerken aan het Rijk ten geschenke gegeven. Voor deze blijken van belangstelling in voornoemde hoogeschool is genoemde heeren de dank der Regeering betuigd. (*Loc.*)

UIT DE INDISCHE PERS.

Versterking en aaneensluiting van de Indische Arbeiderspartij.

I.

Dit is het eenige antwoord, dat men geven kan, zegt de schrijver „Dars" in de „Sinar Hindia" van 5 Februari 1921, op de vraag, wat de Indische Arbeiderspartij nu moet doen, in verband met den uitslag der jongste verkiezingen voor den Volksraad.

Deze verkiezingen hebben op duidelijke wijze aan het licht gebracht, hoe weinig hulp en steun de volken in Ned.-Indië van dien Raad hebben te verwachten.

In dien Raad toch zitten thans 12 gekozen Nederlanders en van dat aantal zijn 10 aangesloten bij den Politiek-Economischen Bond; verder is er één lid van de Christelijk-Ethische Partij en één lid van den Nederlandsch-Indischen Vrijzinnigen Bond.

Van de 12 gekozen Inlandsche leden zijn 7 in functie als Regent en de 5 anderen zijn maatschappelijk toch zóódanig geplaatst, dat men niet bepaald kan zeggen dat zij den kleinen man nabijstaan.

Verder zijn van deze Inlandsche leden 9 aangesloten bij den Politiek Economischen Bond en 3 bij den Ned.-Indischen Vrijzinnigen Bond.

In den tegenwoordigen Volksraad is dus de Politiek Economische Bond vertegenwoordigd door 19 leden, de Christelijk Ethische Partij door 1 persoon en de Ned.-Ind. Vrijzinnige Bond door 3 personen.

De drie gekozen Inlandsche leden, die zich niet bij den Politiek Economischen Bond hebben aangesloten, zijn de heeren R. M. A. Koesoemo Detoijo, Regent van Japara, R. A. A. Djaijadiningrat, Regent van Serang en Soetan Mohamad Zain, hoofdredacteur van de Volkslectuur.

Hoewel de Ned.-Indische Vrijzinnige Bond op politiek gebied misschien iets vooruitstrevender is dan de Politiek Economische Bond, zoo hebben beide partijen toch dit gemeen, dat de leden tot de geldelijk welgestelden behooren en fabrieksleiders zijn.

De Politiek Economische Bond heeft ook wel kleinere lieden in den bond getrokken, doch die aaneensluiting is niet geschied met het volle medeweten van deze aangeslotenen.

De schrijver brengt vervolgens hulde aan de drie leden, die zich van den Politiek Economischen Bond hebben afgescheiden gehouden.

Wel is waar staat hij in de politiek niet op hetzelfde plan als die heeren, doch hij weet ook, dat zij over zulke goede eigenschappen beschikken en beter dan de leden van den Economischen Bond de belangen van het volk zullen behartigen en den vooruitgang zullen dienen.

De leden van den Economischen Bond zijn als fabrieksleiders te nauw aan de fabrieksbelangen gebonden en moeten de plichten tegenover het volk wel verwaarloozen.

Hoe het zij, de schrijver meent, dat deze jongste Volksraadverkiezing, van uit een onpartijdig standpunt bezien, hem niet tot de overtuiging kan brengen dat deze Volksraad een raad van het volk is, die het volk in politieken zin moet of kan opvoeden om de eenvoudige reden, dat geen enkele man uit het werkelijke volk daarin zitting heeft.

Van de zijde van Boedi Oetomo is er niemand gekozen, die eenig volksbelang ter tafel kan brengen, evenmin als van de zijde der Indische Sociaal-

Democratische Partij, der Sarikat Islam, de Nationale Indische Partij, enz.

Het Nieuws van den Dag te Batavia was van meening, dat de tegenwoordige Volksraadleden tot de oude richting behoorden en het gezag zouden blijven steunen.

De „Neratja", geleid door den heer Abdoel Moeis, slaakt een zucht en spot met de kleur, welke de tegenwoordige Indische politiek heeft aangenomen.

De Redactie hoopt, dat de Landvoogd eenige krachtige persoonlijkheden in den Volksraad zal brengen, die een tegenwicht kunnen vormen tegen de bestaande reactie.

Doch, al ware het, meent de schrijver, dat de Gouverneur-Generaal aan dien wensch zou willen tegemoet komen, dan zou het toch nog de vraag zijn, of die gewijzigde samenstelling van den Volksraad van invloed zou kunnen zijn op de groote politieke lijn, welke thans voor Ned.-Indië wordt gevolgd.

De reactionnaire partij zal altijd wel de invloedrijkste in den Volksraad blijven en al is de partij der communisten oprecht, toch zou haar stem daarin niet tot haar recht komen.

Deze communistische partij heeft tot op heden er niet op aangestuurd om hare leden in den Volksraad te brengen, doch thans is besloten dit in den vervolge wel te doen en komt er dus eene wijziging in haar program.

En hoewel de partij weet, dat zij in den Volksraad wel geen overwinnende partij zal zijn, zoo acht zij zich toch verplicht om het zitting nemen van communistische Volksraadleden in de toekomst niet meer tegen te houden.

Daarbij zit de bedoeling voor, om alle Volksraadleden in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van de stem van het volk.

De toestand van de communistische partij in Ned.-Indië is op dit oogenblik zoodanig, dat haar voor de verspreiding der communistische idealen geen vrijheid wordt gelaten, terwijl, om dat zaad toch uit te strooien, de Volksraad daartoe eene goede gelegenheid biedt, evengoed als de Gemeenteraad, waarin men zijne meening kan openbaren zonder gevaar voor eene strafrechterlijke vervolging van de zijde der autoriteiten.

De communistische leden dier politieke instellingen kunnen zoodoende openbaarheid geven aan het leelijke en gebrekkige in de bestaande toestanden, waarvan het verslag kan worden opgenomen in het orgaan der partij en waardoor de leden van al het gesprokene kennis kunnen nemen.

Zoowel Volksraad als Gemeenteraad dienen derhalve de propaganda der communistische partij.

De schrijver maakt zich geen illusies, dat dat zoo gemakkelijk zal gaan en begrijpt zeer goed, dat men met het houden van praatjes geen doel bereikt.

De overwinning van den arbeid op het kapitaal kan alleen òf door daadwerkelijken strijd òf door langdurige besprekingen worden verkregen.

(*Wordt vervolgd*).

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De moderne Chineesche meisjes in Ned.-Indië.

In de „Sinar Sumatra" van 18 Februari 1921 is een der zonen van het Hemelsche Rijk ter hoofdplaats Padang (Westkust van Sumatra) niet al te best te spreken over het optreden van de moderne Chineesche meisjes aldaar, dat, zegt hij, geheel en al in strijd is met de vroegere Chineesche gewoonten en gebruiken en waarover hij reeds meermalen in de Maleische bladen schreef.

Genoemde persoon schijnt zich vooral geërgerd te hebben aan de handelingen van enkele moderne Chineesche meisjes, toen zij in de kampong Nias vóór de Vestabioscoop stonden te kijken.

Hij wil geen moeite doen om te weten te komen, wie die moderne jonge dames waren, terwijl het hem niet noodzakelijk voorkomt nogmaals uit te wijden over de tegenstelling, die zulk een gedrag vormt ten opzichte van de door den grooten profeet Khongtjoe voorgeschreven bescheidenheid en beschaafdheid.

Doch wel stelt hij hier de vraag, of de ouders dier meisjes zich dan niet bewust zijn, dat het hun plicht is die erkende Chineesche deugden bij hunne kinderen aan te kweeken en niet de slechte gewoonten na te volgen van de Westerlingen, die op zekeren leeftijd hunne dochters maar laten doen wat zij wenschen en willen.

Wanneer men die moderne Chineesche jonge meisjes 's avonds op zulk een eigenaardige wijze langs den openbaren weg ziet flaneeren, dan is dat minder de schuld van de jonge meisjes dan wel van de ouders, die dikwijls denken, dat, als zij hunne zonen en dochters maar op de Hollandsch-Chineesche school hebben gebracht, dat die kinderen dan behalve de noodige kennis, ook wel eene goede opvoeding zullen ontvangen en stellig wel zullen weten hoe het gedrag nu eigenlijk behoort te zijn.

Doch tot de erkenning van welk eene dwaling komen die ouders, als zij van bevoegden kennis nemen hoe het met de opvoeding op die Hollandsch-Chineesche scholen gesteld is, alwaar toch zoovele jonge Chineesche meisjes onderwijs ontvangen.

Het onderwijs moge op die scholen goed zijn, de opvoeding is geheel in strijd met de Chineesche bescheidenheid en beschaving en het is om die reden, dat de Chineesche ouders, bij de verkregen schoolkennis der kinderen, in eigen woning zich den ernstigen plicht moeten opleggen om er voor te waken, dat die kinderen niet van de erkende Chineesche deugden afwijken.

Laat men die kinderen van hunne jeugd af spelen en omgaan met de kinderen van Westerlingen, dan moeten de Chineesche ouders zich later niet beklagen als zij velerlei verrassende en onaangename dingen te hooren krijgen.

Na nog een voorbeeld te hebben aangehaald van een modern Chineesch meisje te Medan, dat daar nog al buitensporig optrad, eindigt de schrijver met de vraag wat verschillende Chineesche vaders wel zouden zeggen, als hunne ega's zich aan zulke buitensporigheden te buiten gingen.

De wensch van den schrijver persoonlijk is, dat de Hemel hem behoede voor dergelijke moderne gebakjes.

Gorontalo (Residentie Menado).

Uit Gorontalo wordt in de „Perniagaän" van 4 Februari 1921 geschreven, dat op 4 en 5 Januari van dat jaar, onder leiding van de vrouwenvereeniging, in het meisjesschoolgebouw aldaar een pasar malem werd gehouden.

Presidente dier vereeniging was mevrouw Ina Olil.

Het programma bevatte op den eersten avond de uitvoering door meisjes van tableaux, vergezeld van verschillende Nederlandsche liederen, die op het voorgestelde onderwerp betrekking hadden.

Op den tweeden avond had een operavoorstelling plaats.

Het onderwerp was de verheffing van Ilahoedoe tot Vorst over alle Radja's in Gorontalo, waarin tal van plaatselijk bekende liederen ten beste werden gegeven, terwijl ook nog werd vertoond de geboorte van den prins Tolanghoela, die bij de bevolking bekend is als de eerste Vorst van Limbotto.

Het gemengde publiek was vooral op den tweeden avond zeer talrijk, zoodat de beschikbare ruimte geheel was gevuld en tal van toeschouwers buiten moesten blijven staan.

De tentoonstelling van de verschillende goederen was, volgens den schrijver, zeer goed geregeld, waarvoor hij alle hulde bracht aan het uitvoerend comité der vereeniging, dat zich zooveel moeite getroostte, niet het minst om de opera-uitvoering te doen slagen en die tot onderwerp had eene geschiedenis van eeuwen oud.

De hoofdrol van Kahoedoe werd gespeeld door den heer Katili, die daarbij groot talent aan den dag legde, terwijl mevrouw Ina Datan Olil, als prinses Tolanohoela, evenzeer uitmuntend voldeed.

In den nacht van den tweeden dag, ten 12 ure,

de pasar malem met een toespraak van den A. Mohamad, Inlandsch onderwijzer ter se, gesloten.

dankte alle aanwezigen voor hun steun en en in de eerste plaats wel den assistent-resi- en diens echtgenoote, voor wier waardevollen nd hij, ook in de toekomst, de vereeniging aan-

reker was er over verheugd, dat hij zoovele es en heeren van allerlei landaard bij elkander als Nederlanders, Chineezen, Arabieren en in- lingen, want dat feit was voor hem het bewijs, het reeds zoo lang bestaande verschil in ras, atskleur en maatschappelijken stand aan het en was.

Hij prees daarbij het blanke element, dat niet en blank was van gelaatskleur, doch ook van oed, hetwelk het toonde door den wil om het orlingenelement te leiden op den weg van den ruitgang.

Verder beval hij zijne oudere familieleden aan hun invloed aan te wenden op de jongere doch- en des lands en deze op te wekken den bestaan- schroom, om aan den vooruitgang mede te rken, te onderdrukken.

Deze rede werd met groot gejuich en handgeklap groet.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 44: D. Mulder †, door van Meurs (met portret). — Een nieuw model Cuphanger, door J. Renkema. — Op den uitkijk. II. Kapitaal en arbeid in onze cultures, door F. Notte. — Een krachtveevoeder voor export (n.l. boengkil, melasse en dedek), door P. van Welingen. — Nieuwe agrarische wetgeving, door L. — In de rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere bladen o.a.: De toekomst der rubberondernemingen. — Lamkoeken. — Arbeiders voor Oostkust van Sumatra en kolonisatie, door Dr. R. Broersma. — Engeland's rubber-handel gedurende de jaren 1913, 1919 en 1920. — Een rubber-trust. — Het natuurwetenschappelijk onderzoek in Ned.-Indië in verband met de nijverheid en den landbouw, door L. van Vuuren (vervolg in No. 45).

No. 45. Oorspronkelijke bijdragen. Vooruitgang Hevea-cultuur (Selectie-contraselectie), door C. M. Hamaker. — Verhooging van de opbrengst van Hevea-boomen. Een oc-trooi, door Dr. R. Broersma. — Uit veld en dessa (XI. Gebrek aan handen en aan ploegvee), door Desaman. — Kwade droes en kwade droes-bestrijding, door J. F. C. Raabe. — Cultuur- en landbouwberichten uit andere bladen: De ont-wikkeling van het eiwit- en oliegehalte in de zaden van olie- en vezelplanten. — Kapokpitkoeken en -meel. — De rubber in Deli. — De koelieloons-verlaging in Deli. — Me-chanische grondbewerking en riettractie. — De pisangcultuur in Australië.

Sluyters' monthly Magazine.

De Mei-afl. van dit maandschrift bevat weer verschillende zeer mooi geïllustreerde artikelen, alle in de Engelsche taal. De hr. A. M. W. van Renesse geeft eene bijdrage over de haven van Tandjong Priok en haar beteekenis in den wereld-handel. — Over de „tea-manufacture" in Java en Sumatra schrijft Dr. J. J. B. Deuss. — Pr. Vertenten geeft het eerste gedeelte eener bijdrage over het koppensnellen in Nieuw-Guinea, vergezeld van eigenhandige teekeningen. —Onder het opschrift „Remnants of bygone days" vervolgt de hr. V. S. van de Wall zijne beschrijving van voorwerpen uit den Compagniestijd (meubelen, enz.). — Verder o.m. een tweetal artikelen welke naar de Philippijnen verplaatsen, n.l. over Francis Burton Harrison, Gouverneur-Generaal aldaar, door W. Robb en één bladzijde tekst van A. van Heyningen Har-tendorp, met den wijdschen titel: The United States in the Philippines.

Handelsberichten.

In aansluiting bij de in Handelsberichten van 29 Juli en 12 Augustus Ao. Po. gegeven overzichten van het handelsver-keer tusschen Suriname en Nederland gedurende de jaren 1915 tot en met 1919, geeft No. 743 (van 9 Juni) een dergelijk overzicht over het jaar 1920.

Koloniale Rundschau.

Het April-Nr. bevat eene bijdrage van H. Meyer „Wach-sender Amerikanisch-Japanischer Einfluss in Niederländisch-Indien. Een Beitrag zur Auswanderungs-Vrage." Schr. wijst ook zijn landgenooten op de mogelijkheid van indienstreding bij het N.-I. Gouvernement en besluit: „Leuten, die auch in der Heimat schon etwas zu leisten vermochten, denen stehen auch in Holländisch-Indien die Türen offen, und denen kann man bei der Auswanderung wohl zurufen: Glück auf!"

Wir Menschen der indonesischen Erde.

Dr. R. Brandstetter te Luzern, wiens Maleisch-Polynesische taalstudiën zijn vastgelegd in een reeks monografietjes, is thans aan een andere serie geschriftjes begonnen, waarvan het eerste, onder bovengenoemden verzameltitel, is uitgeko-men bij E. Haag te Luzern. Schr. behandelt in dit eerste Nr. „Die indonesische und die indogermanische Volksseele. Ein Parallele auf Grund sprachlicher Forschung".

De Volksmissionaris.

Het Nr. van 15 Juni bevat bijzonderheden over de laatste rustplaats van den „Eerbiedwaardigen Dienaar Gods Petrus Donders, Apostel der Melaatschen in Suriname" (gestorven 14 Januari 1887 te Batavia en aanvankelijk aldaar begra-ven). De overbrenging van het gebeente in de kathedraal te Paramaribo houdt verband met de Zaligverklaring van Pater Donders, een priester die uitmuntte door goedheid en wien het een zielevreugde was het lijden der menschen te verzachten.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 10. Huwelijksgebruiken in Indië (ver-volg), door N. — Reisherinneringen van Graaf van Limburg Stirum. III. De reis over Madoera, het bezoek aan de zout-etablissementen, door J. Koning. — Van huis en hof, door M. E. Reitsma-Brutel de la Rivière (vervolg). — Met de Jan Pieterszoon Coen naar Indië, door F. Wagenaar Reisiger. — Politioneele maatregelen (vervolg). — Een eerezaak. Karak-terspel in drie bedrijven, door T. Brondgeest Sr. (vervolg). — Van de vele illustraties dezer afl. is die, getiteld „Morgen-uitzicht over het landschap in de Preanger" vooral zeer mooi; ook het „Parklandschap op Madoera", waardoor het kalkgebergte van dat eiland zich onderscheidt, verdient aan-dachtige beschouwing.

De Reflector.

Nos. 18 en 19 geven eene beschrijving van de aardbeving, welke onlangs een gedeelte der Bataklanden heeft geteis-terd. Het zwaarst te lijden hadden de noordelijke gedeelten van de vlakte van Silindoeng, waaraan ook Taroetoeng ge-legen is, en de hoogvlakte van Toba. Blijkens de toegevoegde foto's is de in den laatsten tijd toch al zoo zeer beproefde Rijnsche zending vooral getroffen door de zware beschadi-ging van haar Semenarie te Si Poholon.

In No. 19 nog een artikel: Bali en zijn cultuur, met oor-spronkelijke afbeeldingen (welke, jammer genoeg, niet zeer duidelijk zijn), benevens een stukje: „Huwelijken onder Dajaks".

Wetenswaardige eigenschappen der Kaja-Kaja's!!

Op gevaar af het verwijt te moeten hooren, dat we onze beperkte plaatsruimte nuttiger konden besteden, laten wij hieronder volgen een niet onvermakelijke tekst-adverten-tie, opgenomen (bij het portret van de twee ontdekkingsrei-zigers en operateurs der Universal W. L. Adler en E. Laemmle) in No. 19 van de Reflector.

Het opschrift luidt: Eenige wetenswaardige eigenschappen der menscheneters de Kaja-Kaja's, of gestrand bij de Kan-nibalen te Nieuw-Guinea.

En dan: De zuigelingen der Kannibalen huilen nooit! Kannibalen kussen mekaar nooit, maar bonzen hunne hoof-den tegen elkaar!

De Kannibalen-vrouwtjes dooden hunne echtgenooten, wanneer zij genoeg van hem hebben.

Kannibalen eten hun eigen familieleden op, na hen levend in klapperolie gebakken te hebben.

De Kannibalen-toovenaressen kunnen tot den dood ver-oordeelen.

Als bewijs van trouw aan hun stam, moeten de Kannibalen hunne neusvleugels afsnijden!

Kannibalen-vrouwtjes kerven de ooren hunner baby's en doorboren hen de neuzen met doorns!

Kannibalen worden na hun dood groen!

Om hoofdpijn te genezen trekken kannibalen zich de hoofdharen uit.

De kannibaal werkt nooit! De kannibalen-taal bestaat uit 214 heele woorden. Kannibalen dragen nooit kleeren! Er zijn geen kannibalen-wetten!

Kannibalen-meisjes betoonen hare liefde door kokende olie te drinken! Geen kannibaal leefde ooit buiten zijn land! Kannibalen bevechten tijgers met scherp gepunte stokken en...... met tanden!

De kinderen der rijke kannibalen bezitten kostbaar speel-goed, terwijl de kinderen der armen zich tevreden stellen met poppen van lappen en eigengemaakt speelgoed. Maar één soort speelgoed hebben zij alle, t.w. *menschelijke schedels*, waarmede zij spelen, evenals onze jongens met hun blokken-doos.

Hunne echtgenooten vinden de Kaja-Kaja vrouwen de mooiste ter wereld!

De Kaja-Kaja vrouwen houden er beslist bijzondere schoonheidsbegrippen op na!
Hunne kleeding bestaat uit niets anders dan een paar snoeren van kralen, riet en grasprieten.
Nu en dan tooien zij zich met menschelijke beenderen, welke aan elkaar zijn geregen.
Het zijn de vreemdste schepsels, ooit op doek gebracht!
Komt, ziet en overtuigt u! Dinsdag a.s. 10 Mei, in het Decapark!

Loonsverlaging bij de Cultures.

In Deli, „het land der onbegrensde mogelijkheden", is de assistentenwereld in rep en roer. De laatste Nrs. van de Planter, het orgaan der vakvereeniging voor assistenten in Deli, staan vol bittere klachten over de door de dir[illegible]ren van sommige maatschappijen genomen maatregelen v[illegible] ontslag, salarisvermindering en tantième-afschaffing.

Heel vriendelijk zegt men bijv. in het Nr. van 9 Mei in een artikel „Positie-verslechtering": ......De wijze waarop dat Geo-Wehry-ensemble de betrokken assistenten, die hun salaris eerst laat in 1920 verhoogd zagen, en voordien, gedurende den geheelen oorlogstijd geen cent duurtetoeslag hadden genoten, in kennis stelde van de nieuwe te hunnen nadeele getroffen regeling, is van alle poëzie ontbloot. Eerst den 4en Mei kregen die assistenten bericht, dat reeds vanaf den 1en Mei de salarissen met 15 pCt. waren verlaagd, de stalvergoeding ad ƒ 30 was afgeschaft, het gegarandeerde tantième ad 3 maanden salaris werd geacht tot het verleden te behooren. Wie op die nieuwe voorwaarden niet wenschte in te gaan, kon met zes weken salaris ophoepelen. Basta.

Stuitender machtspatserij is wel moeilijk denkbaar. Apropos, is niet de heer Bosscha, de gevierde en voor humaan en philantropisch versleten planter op Java, commissaris van dit edele Geo Wehry-stelletje? Wij meenen te weten van wel. En met een grijnslach herinneren we de lezers van het Ned.-Ind. Landbouw Weekbl. aan het van hallelujah overloopende en van applaus daverende jubileum-nummer, eind vorige jaar aan genoemde figuur in de planterswereld, gewijd geworden door gemeld tijdschrift!

Een ander inzender lucht zijn gemoed niet minder krachtig en besluit weinig hartverheffend: „......Te verdedigen zou toch wel zijn de represaille-maatregel van ontslagen assistenten, om eens duchtig uit de school te klappen over al het ongerechtigs, dat er zooal met betrekking tot de behandeling der Inlandsche werkkrachten op de ondernemingen gebeurt. Waar er heel weinig scrupuleus wordt te werk gegaan bij het ontslaan van assistenten, kunnen dezen zich bijna gerechtigd gevoelen om in zekeren zin met gelijke munt te betalen.

De Indische Mercuur.

Uit den inhoud van No. 23. Bemestingsproeven met Vorstenlandsche tabak, besproken door Dr. D. J. Hissink. — Het Niassche huis, door Dr. W. N. de Boer, besproken door Prof. Dr. J. W. Kleiweg de Zwaan. — Nederlandsch-Indisch hout voor Nieuw Zuid-Wales. — Kultuurberichten (De crisis in den exporthandel. — Indigo in de Vorstenlanden. Enz.). — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen. — Literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en -plagen, bodemvraagstuk (opgave van de afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut).

In- en Uitvoer.

Dr. C. te Lintum artikelt in No. 23 over de West-Indische Compagnie. „Vrijdag j.l., dus 3 Juni, was het juist drie eeuwen geleden, dat de West-Indische Compagnie werd opgericht door een octrooi van de Staten-Generaal. Dit verlokt tot een terugblik, die, naast donkere schaduwen, eenige roemrijke en gelukkige perspectieven vertoont."

Nog eenige West-Indische uitgaven.

1. De vestiging van de Nederlandsche kolonisten in Suriname herdacht, 1845—21 Juni—1920. Uitgegeven door de groep „Suriname" van het „Algemeen Nederlandsch Verbond". (Paramaribo, H. van Ommeren).

2. Jaarvergadering van „Bethesda" (Vereeniging tot verpleging van Lepralijders in de kolonie Suriname) 10 Maart 1921. (Paramaribo, J. H. Oliviera).

3. De economische toestand van Suriname in 1920. Verslag uitgebracht door de Vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname. (Paramaribo, J. H. Oliviera).

4. West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift voor Suriname en Curaçao. 6e Jaarg. No. 1. Maart 1921. Inhoud: Katoencultuur in Suriname, door J. J. Leys. — Ontwikkeling der varkensteelt. — Het veeteeltbedrijf in Ned.-Indië. — Grepen uit de voederleer. — De kleine landbouwers en het klein landbouwbedrijf, door J. J. Leys.

5. Vanwege het Departement van den Landbouw in Suriname is een publicatie verschenen (verduidelijkt door kaartjes), betreffende meteorologische waarnemingen, gedaan op de meteorologische stations in de koloniën Suriname en Curaçao in het jaar 1918. (Amsterdam, Ver. Drukkerijen Roeloffzen, Hubner en Van Santen).

Nationale Staatkundige Gids.

Het Nr. van 9 dezer bevat een hoofdartikel „Voo[illegible] en thans", waarin de vraag wordt gesteld of in de laat[illegible] jaren de staatkundige ontwikkeling van Indië wel [illegible] vaste hand is geleid. Het maakt den indruk, dat de ko[illegible]niale regeering de lessen, die de daadwerkelijke bevesti[illegible] van het Nederlandsch gezag in de Buitengewesten door G[illegible] van Heutsz, zoo schitterend volbracht, niet genoeg ter h[illegible] heeft genomen. Bij de leiding van de politieke ontwikkeling is evenzeer vastheid van wil, doorzetten in een vastge[illegible] richting, het wekken van het bewustzijn, dat men niet [illegible] wijken, noodzakelijk voor het welzijn van land en volk.

Ned.-Indië Oud en Nieuw.

De hr. Noto Soeroto opent de Juni-afl. met een zeer waar[illegible]deerend artikel (met portret) over den afgetreden Gou[illegible] Generaal Graaf van Limburg Stirum. — De hr. Th. A. [illegible] Delprat geeft eenige aanvullingen op het artikel van [illegible] H. J. Boelen in No. 21 van den vorigen jaargang „Iets o[illegible] Malakka", welke aanvullingen betrekking hebben op o[illegible] Hollandsche grafschriften aldaar. — Overigens is deze a[illegible] gewijd aan eene beschrijving van het dubbelschroef stoom[illegible]schip „Johan de Witt" van de Stoomvaart-Maatschappij Ne[illegible]derland. Vooraf gaat een algemeene omschrijving van [illegible] prachtschip, gevolgd door een bijdrage van C. A. Linn [illegible] „Eerste klasse salons" en van „Eerste en tweede klasse [illegible] blijven", door H. G. Hazeveld, alles met schitterende illus[illegible]traties.

Ned. Indisch Rubbertijdschrift.

Nr. van 1 Mei 1921. De rubbercultuur in Ned.-Indië. — Rubbervraagstukken. — Ned.-Indische Vereeniging voor de[illegible] rubberhandel. — Over het groote belang van het uitsp[illegible] van versch bereide sheets in stroomend water, en over [illegible] witte streep, die somtijds op de doorsnede van sheets [illegible] zien is, door Jhr. F. C. van Heurn. — Zichtbare wereld[illegible] voorraden en surplus. — Proefstations in moeilijke dagen. — Wereld-rubberproductie. Enz.

Suriname.

Ten vervolge op de bekendmaking, gedaan in de St.ct. van 3 Mei, wordt aan het op 20 Mei ontvangen en op 23 April gedagteekende Surinaamsche ma[illegible] verslag het volgende ontleend:

Weersgesteldheid. Voor den landbouw was he[illegible] weer in de maand Maart, evenals in Februari, [illegible] droog, in de maand April daarentegen uitstekend. (De regenval was van 1 t/m. 19 April 14.1 m.M. (m[illegible] In de maand Maart bedroeg dit 117.6 m.M. (m[illegible] een maximum van 22.5 op den 15 n.), tegen 4[illegible] m.M. (met een maximum van 15.0 op den 31 n.) in Maart 1920.

Het aantal dagen met regenval beliep 21, w.o. [illegible] met een neerslag van meer dan 3 m.M. In 1921 wa[illegible]ren deze cijfers onderscheidenlijk 14 en 5.

Voedingsmiddelen. Over het algemeen is de rijst[illegible]cultuur voor den kleinen drogen tijd vrijwel mis[illegible]lukt, daar de voorafgaande kleine regentijd onvol[illegible]doende neerslag gaf. Dit zal echter van weinig in[illegible]vloed zijn op den prijs, aangezien thans geregeld invoer van buitenlandsche rijst plaats heeft, zoodat de rijstprijs niet meer staat onder invloed van den plaatselijken voorraad, maar van de wereldmarkt.

De veiling van landbouwproducten ondervindt nog steeds niet die medewerking van de landbou[illegible]wers (vooral de Britsch-Indische), die redelijker[illegible]wijze van hen mocht worden verwacht.

Uitvoer. Hieronder volgt een overzicht van den uitvoer van de voornaamste producten gedurende de maand Februari 1921:

Balata 7054 K.G.; boonen (black eye) 7795 K.G.; andere boonen 2000 K.G.; cacao 16.625 K.K.; goud (ruw) 19474,5 gram; hout, rond of vierkant, 380.0 M³.; letterhout 1950 K.G.; brandhout 725 Stère; bewerkte planken 28,3 M³.; singels 69.300 stuks; kwassiehout 2500 K.G.; koffie 71.501 K.G.; koren (maïs) 62.400 K.G.; koolteer 2340 liter; patates en andere aardvruchten 27.730 K.G.; rijst (gepeld) 3000 K.G.; rum of dram à 50 pCt. 29.231 liter; suiker 1e product 1.328.075 K.G.; idem 2e product 38.670 K.G.; vischlijm 612 K.G.; vruchten (versche) 7229 K.G.

* * *

Naar aanleiding van de crisis, waarin de koffie-

cacao-ondernemingen in Suriname verkeeren — onze nummers van 19 Mei en 2 Juni — hadden een onderhoud met een Surinaamsch planter over de hulp, die van de Regeering verwacht wordt. Naar zijne meening zou de beste vorm voor die hulp hierin bestaan, dat de Regeering een stoomschip charterde om de in de kolonie opgestapelde landbouwproducten af te halen. De koffie is bestand tegen langdurige bewaring, niet echter de cacao. De hooge vracht, welke de Kon. W.-I. Mail berekent, belemmert den uitvoer. De Regeering zou een matige vracht kunnen berekenen. Werd er een schip met koelruimte gecharterd, dan zou ook fruit kunnen uitgevoerd worden. Nu liggen de sinaasappelen op den grond te rotten. Ook met andere vruchten zou dan een proef genomen kunnen worden, indien de komst van het schip bij tijds bekend werd gemaakt. Onze zegsman verzekerde, dat er thans schepen genoeg te krijgen zijn, ook met koelinrichting. Hij meende, dat deze vorm van hulpverschaffing voor de noodlijdende plantages de meest economische zou zijn. Het denkbeeld verdient o.i. overweging, maar dan met spoed.

* * *

„*Suriname*" van 3 Mei drukt een door het bestuur van de Chineesche Societeit „*Kong Ngie Tong*" te Paramaribo tot den Gouverneur gericht adres af, waarin de aandacht gevraagd wordt voor het vraagstuk der immigratie van **Chineezen.**

In het vorige jaar is door een bestuurslid van de Societeit, den heer Tjong Kong Hong, op verzoek van den Agent-Generaal, aan zijne landgenooten in Suriname de vraag voorgelegd, hoe zij dachten over het in het leven roepen van een kunstmatige emigratie naar de kolonie van Chineesche gezinnen, voornamelijk uit den boerenstand.

Algemeen werd te kennen gegeven, dat met het totstand komen eener dergelijke landverhuizing een lang gekoesterde wensch in vervulling zoude gaan en bij voorbaat verklaarden velen zich bereid die naar vermogen te zullen steunen. Suriname met zijn gunstig klimaat en vruchtbaren bodem, vooral geschikt voor rijstcultuur, acht men voor Chineesche landbouwkolonisten een terrein, waaruit deze schatten zouden kunnen putten.

Zij vleien zich een nijver en nuttig element van de Surinaamsche bevolking uit te maken, waarvan uitbreiding ongetwijfeld in het belang van het nog zoo schaars bevolkte land is te achten.

Door tusschenkomst van den heer Ho Kong Wa, die de laatste vijf jaren in Canton heeft vertoefd, en thans in de kolonie is teruggekeerd, zijn door Kong Ngie Tong inlichtingen ingewonnen wat betreft het in het leven roepen van een Chineesche emigratie naar Suriname en naar de wijze waarop landbouwkolonisten van Suriname meenden, dat deze behoort te worden geregeld. De daarop ontvangen antwoorden komen hierop neer:

1°. dat de bevolking in China, inzonderheid de boeren, nog meer dan vroeger neiging betoonen om uit te zwermen, doch dat hun over 't algemeen de middelen ontbreken om daaraan toe te geven;

2°. dat de politieke toestand in China tegenwoordig van dien aard is, dat de Regeering aldaar wellicht niet eens zou antwoorden op een verzoek om emigratie toe te laten, doch dat niets zich verzet tegen een vrijwillig wegtrekken, dus een wegtrekken waarop de Regeering geen bijzonder toezicht behoeft te stellen; een dergelijke emigratie vindt steeds op groote schaal plaats.

Op grond van het vorenstaande verzoekt adressant te mogen vernemen, of het Koloniaal Bestuur Chineesche emigranten uit den boerenstand geschikte elementen acht voor kolonisatie.

De voordeelen, die noodig geacht worden, zijn dezelfde als die indertijd voorgesteld door een commissie door het Koloniaal Bestuur ingesteld.

Mocht het Gouvernement daarmede instemmen, dan is de Societeit bereid drie hunner aan te wijzen om in China propaganda voor de zaak te gaan maken.

In verband met deze zaak raden wij belangstellenden aan kennis te nemen van het artikel van Joh. F. Snelleman „*Chineesche immigranten in Suriname*", in „*De West-Indische Gids*" van September 1920 (2e jaarg. blz. 225).

* * *

Bij Martinus Nijhoff is van de hand van Mr. Th. G. van Eck verschenen: „*De Nederlandsche Familie Alvarez en hare afstamming uit den Hertog van Alva.*" In Suriname wonen verscheidene personen van dien naam, evenwel met een *s* inplaats van *z*. Het zou te onderzoeken zijn of deze ook afstammelingen zijn van de familie Alvarez. In het boekje vinden wij onder No. 60: Guillamo Cornelis Alvarez, geb. te Rotterdam 14 Juni 1804 als zoon van Pieter Cornelis Alvarez en Geertruida Besseling......

„Hij is in West-Indië (Suriname?) geweest van 21 Oct. 1844 en gaat in 1845 over van de bovenrol van de „Dordrecht" naar de bovenrol van de „Juno."

Zou hij in Suriname een of meer nakomelingen hebben nagelaten?

Of waren er onder de Spaansche hulptroepen, die in Februari 1799 ten getale van 600 man, onder bevel van Don Manuel D'Amparan, in Suriname kwamen, menschen van den naam Alvarez?

* * *

Uit de *N. R. Ct.* van 9 Juni, ochtendblad A:

Onze correspondent te Brussel meldt, dat er daar in Augustus een congres van negers zal plaats hebben. Het is georganiseerd door de National Association te New York, die de negers uit alle oorden opgeroepen heeft. Het congres zal over de morcele en materieele positie der negers beraadslagen.

* * *

De stichting van de West-Indische Compagnie voor 300 jaren (3 Juni 1621) wordt herdacht in een artikel in „*In- en Uitvoer*" van 8 Juni, van de hand van C. te Lintum. In de Juni-aflevering van *De West-Indische Gids* een uitvoerig artikel, getiteld: „*Willem Usselincx en de oprichting van de West-Indische Compagnie*", door C. K. Kesler.

* * *

Op 11 Juni heeft Professor P. C. Flu, ter aanvaarding van het hoogleeraarsambt in de tropische hygiëne aan de Rijks Universiteit te Leiden een rede gehouden over den invloed van factoren buiten het menschelijk organisme bij het optreden en de verbreiding van infectieziekten in de tropen.

Tal van Surinamers en Surinaamsche oud-ambtenaren — zoo heeren als dames — woonden de plechtigheid en de daarop gevolgde receptie bij.

Een koloniale mogendheid als Nederland moest aan elk harer universiteiten een leerstoel voor tropische geneeskunde en hygiëne hebben.

Curaçao.

Geschiedenis.

Voor een ander doel ter hand nemende *Neerlandia*, het bekende orgaan van het Algemeen Nederlandsch Verbond, lazen wij nog eens de aankondiging van het standaardwerk van Hamelberg door den Rector Zwijser in de December-aflevering van 1909. Deze aankondiging eindigt met een wensch. Dat het Hamelberg of iemand van even breede opvatting en onpartijdigheid gegeven moge zijn, het begonnen werk voort te zetten vanaf 1782 tot een goed eind in de 19e eeuw. Men weet, waarom Hamelberg het niet verder bracht, en het ook niet verder had willen brengen dan tot het einde der W. I. C. Met den heer Zwijsen achten wij zijn bezwaar tegen het schrijven der latere geschiedenis niet onoverkomelijk.

Maar Hamelberg is er helaas niet meer, om daarvan overtuigd te worden. Daarom stellen wij de vraag: Wie neemt de aan Hamelberg ontvallen pen op? Dit werk mag hier niet blijven steken. Wij ge-

ven toe, dat er met dezen arbeid veel tijd en veel geld gemoeid zal zijn. Noch voor het een, noch voor het ander behoeft men o.i. uit den weg te gaan. Een tekort aan tijd kan misschien ondervangen worden, als meer personen deze taak op zich nemen en het werk onderling verdeelen. En wat het geld betreft, de heer Zwijsen meende destijds, dat de regeering zou moeten helpen. Wij denken ook aan de verleden jaar opgerichte commissie voor koloniale historische studiën en aan het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde van Indië.

Iemand moet het initiatief en de leiding nemen. Nu meenen wij te weten, dat de heer P. A. Euwens binnenkort met verlof in het land komt. Dat deze de aangewezen persoon voor dit werk is, zal niemand betwisten. Het nog altijd onvoltooid zijn van zijne zoo groot opgezette bijdrage in de *West-Indische Gids* over het eeuwfeest van Curaçao's terugkomst aan Nederland, wettigt het vermoeden, dat de heer Euwens ook al niet over veel tijd de beschikking heeft...... maar ook, dat hij een gedeelte althans van de stof reeds verzameld heeft.

Mogen wij dit eens aanbevelen ter overdenking aan allen, die hierin hun invloed kunnen laten gelden?

Cijfers.

De M. v. T. der begrooting voor 1922, in ontwerp bij den Kolonialen Raad ingediend, raamt de ontvangsten op *f* 1.302.529.— en de uitgaven op *f* 2.723.916, zoodat er een tekort is van *f* 1.421.387. De raming der ontvangsten, slechts *f* 50.000.— boven 1921, komt ons laag voor, vooral als wij er op letten, dat in 1920 de raming, die *f* 150.000.— beneden die van het vorige jaar was, zoo belangrijk overtroffen werd, terwijl in 1922 toch wel eindelijk de herziening van het belastingstelsel kan klaar komen.

Verder wordt becijferd, dat, wanneer men buiten beschouwing laat de sluitpost „alle andere ontvangsten" van 1916 tot 1922, het subsidie van het moederland is toegenomen met bijna 130 % en de middelen met nog geen 57 % zijn vermeerderd.

Eene vergelijking van de ramingen voor 1920 met de uitkomsten voor dat jaar geeft aan, dat, hoewel bijna *f* 1.000.000.— meer uitgegeven is dan geraamd, het nadeelig verschil ad *f* 1.255.032.— met niet minder dan *f* 188.900.— nog beneden de raming blijft.

Het is ons opgevallen, dat eenige meegedeelde cijfers niet geheel juist zijn.

In de *Curaçaosche Courant* van 15 April l.l. worden de subsidiecijfers meegedeeld van 1909—1920. Wij vonden de volgende verschillen tot 1916, latere cijfers zijn nog niet vastgesteld.

1911	*f* 359.063.—	moet zijn	*f* 354.843.—
1912	„ 416.942.—	„ „	„ 424.912.—
1913	„ 574.649.—	„ „	„ 401.669.—
1914	„ 482.194.—	„ „	„ 522.822.—
1915	„ 409.714.—	„ „	„ 581.955.—
1916	„ 427.610.—	„ „	„ 546.692.—

De Gouverneur meent niet te mogen verhelen, dat de toestand der koloniale geldmiddelen lang niet rooskleurig is, en heeft daarom reeds, waar eenigszins mogelijk, getracht te bezuinigen.

Het volgende slot dezer opmerkingen lijkt ons wel van beteekenis in de gegeven omstandigheden. De Gouverneur schrijft daar: „Hoe noodzakelijk nog vele uitgaven zijn, ondergeteekende heeft hiervan moeten afzien, nu ook de Raad van Ministers de meening heeft geuit, dat de Rijksbijdrage de grens van het in redelijkheid toelaatbare heeft overschreden en dat de toestand van 's Rijks financiën niet gedoogt, eene dergelijke bijdrage aan de koloniale geldmiddelen op den duur te haren laste te nemen. De koloniale huishouding zal zoo economisch mogelijk gevoerd moeten worden en de aanvraag en het gebruik van gelden zal beperkt blijven tot die voor maatregelen, waarvan de dadelijke noodzakelijkheid vaststaat, terwijl de dekking zooveel mogelijk uit eigen middelen zal moeten worden gevonden."

Ongeveer tegelijkertijd zijn openbaar gemaakt de eerste kwartaalcijfers van het loopende jaar.

De opbrengst der belastingen blijft niet minder dan *f* 63.000.— beneden die van het vorige jaar in hetzelfde tijdvak en, wat erger is, *f* 40.000.— beneden ¼ der raming voor het geheele jaar. De inkomstenbelasting, het invoerrecht en de grondbelasting zijn ver beneden het geraamde gebleven.

De inkomsten van onderscheiden aard hebben ongeveer aan de verwachtingen beantwoord, maar blijven *f* 138.000.— beneden het eerste kwartaal van 1920.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

De door Noord-Amerika geweigerden.

In verband met de nieuwe immigratiewet in Amerika, welke het aantal nieuwkomende landverhuizers beperkt in evenredigheid tot het getal der vertegenwoordigers van de betrokken nationaliteit bereids onder de bewoners van de Vereenigde Staten telt, werden een aantal Italianen, welke het toch nog maar eens beproefd hadden, afgewezen. De stoomvaartmaatschappij, die tegen beter weten in de landverhuizers overgebracht heeft, werd voor de gevolgen aansprakelijk gesteld. Een ander bericht sprak van een groote scheepslading Polen, die op weg zou wezen, en welke dan eenzelfde ondervinding wachtte.

Zou van dezen stroom niet wat af te leiden zijn naar Suriname, waar, de economische crisis ten spijt, gebrek aan werkkrachten is, en waar men met leedwezen het vertrek tegemoet zag van een aantal Britsch-Indische immigranten, wier contracttijd om is? Wij weten natuurlijk wel, dat wie naar Noord-Amerika wil, daarom nog niet genegen behoeft te zijn ook naar Suriname te gaan. Mede is de geschiktheid voor de Vereenigde Staten daarom nog niet de geschiktheid voor onze kolonie. Onze West heeft werkers van een bijzonderen aard noodig, alle Italiaansche, Poolsche en andere Europeesche immigranten zullen hieraan niet voldoen. Maar de vraag is niet of allen bruikbaar zijn, doch alleen of er onder hen zijn, welke wèl kunnen voldoen en die tevens genegen zijn naar Suriname te gaan. Indien dit het geval is, zou het toelaten van Europeesche arbeiders ons geen gevaarlijk experiment lijken. De groote kolonie vraagt om bevolking. Indien het werk, dat de Italianen, Polen, e.a. er dadelijk open vinden, hun op den duur niet bevalt, kunnen zij er naar een ander middel van bestaan omzien. Dit zou dan worden 't hervatten van de kolonisatie, die eenmaal toch de ontginning van het land zal moeten bezorgen.

Men zal opmerken, dat er in Amerika al een mouw aangepast wordt. Immers van officieele zijde is er op gewezen, dat de minister van arbeid bevoegd is, om meer immigranten toe te laten; de minister zal nu voor de in Juni te veel aangekomenen, een gelijk bedrag van 't toegelaten aantal voor Juli aftrekken. Zoo zal de dreigende menschenophooping in havens als New York en Boston, met hare nadeelige gevolgen, verholpen worden. Maar het is ons in deze niet te doen om 't toevallige surplus der momenteel overgekomenen. Zelfs indien 't mogelijk ware alle ter zake betrokken autoriteiten in de verschillende landen in den kortst mogelijken tijd tot overeenstemming te brengen, zou uit de landverhuizers, die reeds in de V. St. aangekomen of daarheen op weg zijn, niet tijdig meer de selectie te doen zijn en zou voor hen ook de onvermijdelijke administratieve afdoening niet meer te bewerkstelligen wezen, noodig om het door ons voorgestane denkbeeld in practijk te brengen.

Waar het in deze wèl om gaat, is de overweging der kwestie van een Europeesche emigratie in Suriname, van arbeiders van verschillende nationaliteit, om aldus dadelijk te voorzien in de daar bestaande leemte aan werkkrachten en met de bedoeling het aantal kolonisten te doen toenemen, waardoor de kans ontstaat, een grooter deel der kolonie in ontginning te doen komen. Het is niet den eersten keer, dat wij te dezer plaatse hierover spreken. Wij doen 't nu weer, omdat uit den overvloed der naar N. Amerika dringende landverhuizers, die daar vooral toch nog maar een plaatsje willen vinden nu de toegangsdeur op een kier is gezet, blijkt hoevele werklustigen er zijn, welke buiten hun vaderland een nieuw werkveld zoeken. Bijna overal stuiten zij op bordjes: „Verboden toegang". — Suriname daarentegen heeft gebrek aan arbeiders en aan ontginners. Britsch Guyana, Venezuela kunnen ons tot leering zijn, wat ook in die streek de energie van den blanke nog vermag. Wij vragen daarom overweging zonder voorop gezette tegeningenomenheid.

De pestvloo.

Al heeft de meening, dat de pest door ratvlooien verspreid wordt, ook in Britsch Indië algemeen ingang gevonden, toch werd op waarnemingen gewezen, welke aan deze

afbreuk schenen te doen. Zoo zijn er gedeelten van b.v. Madras, die immuum lijken voor pest, nietteende zij een overdaad van ratten huisvesten. De maan den geneeskundigen dienst F. W. Cragg, Assistant of the Central Research Institute, Kasauli, meent wijzingen te kunnen doen, waardoor het verschijnverklaring zou kunnen vinden. In een artikel van *Journal of medical research* zegt hij, dat de ondertot nu toe gedaan hebben alsof er maar een soort bestaat, waarmede te rekenen valt, namelijk terwijl zij ook meenden, dat hunne onderzoekinder bepaalde omstandigheden volbracht tot conclusichten leiden, die bij alle gevallen passen. ogelijkheid van 't bestaan van meer soorten vlooien, gen eigenschappen en verschil in bekwaamheid om metting over te brengen, was niet onder de oogen

Cragg heeft twee andere soorten ratvlooien aan. De *brasiliensis* en de *astia*. Bewezen is reeds, dat zeer afkeerig is van 't bijten van den mensch bij peratuur boven 80 graden, alsook dat 't overbrenpest van rat op rat door deze vloo met groote bewerkstelligd werd. Een verzameling van ratuit Madras afkomstig, bestond geheel uit astia. onderzocht 4270 vlooien uit 18 plaatsen opgezon. Uit Punjab kwamen zoowat alleen cheopis. Bombay een cosmopolitische gemeente, de kleinste hoebrasiliensis, overigens astia en cheopis in ongelijk aantal. Over het algemeen komt de brasiliensis niet veel voor, ook hierdoor is 't blijkbaar nog niet hare eigenschappen ten opzichte van de pestverng vast te stellen.

de theorie van Cragg steekhoudend te zijn, dan vraag aan de orde, of de pest overbrengende vloo de meer onschuldige zal zijn te verdrijven, zooals wel voor andere schadelijke diersoorten toegepast behulp van minder schadelijke aanverwante soor-

De Britsche Rijksconferentie.

dag den 20en Juni zal de uitgestelde conferentie vertegenwoordigers der kroonkoloniën, de z.g.n. ferentie, te Londen geopend zijn. Hughes zal weer, Massy Nieuw Zeeland, Meighen Canada woordigen. Generaal Smuts heeft Hertzog niet weoverreden, hem ditmaal reeds te vergezellen, maar heeft reeds 't vooruitzicht geopend, dat zij in Zuid Afrika zullen vertegenwoordigen. Als verordiger van New Foundland treedt de reeds te Lonwezige hooge commissaris op. Indië krijgt den mavan Cutch en de bekende spreker Sastri als woord-

conferentie zal haar werkplan in de eerste zitting llen, als waarschijnlijke programpunten zijn reeds het Engelsch-Japansch bondgenootschap, voor de wing waarvan, zooals men weet, Hughes zich in een gunstig heeft uitgelaten; de rijksverdediging; het der overzeesch gebieden bij 't rijksbeleid in buitenaangelegenheden; het plan voor een rijksluchtmaatschappij.

sterk opdringend vraagstuk, dat van Angora uit wordt, zal ook wel niet onbesproken blijven.

De ambtenaar en non-coöperation.

Britsch-Indische regeering heeft den ambtenaren als wensch doen kennen, dat zij niet langer onverschillig staan tegenover de revolutionnaire beweging, die operation preekt. Het wordt daarentegen hun plicht openlijk tegen de beweging op te komen, met alle macht zijnde geoorloofde middelen, en de verkeerde llingen, waarvan zij veelal gebruik maakt, bij daartoe gelegenheden recht te zetten. niet aan te bevelen meetings door ambtenaren te doen deze zullen wel mogen optreden bij meetings door belegd. In 't bijzonder zullen leden van de *legiscouncil* hierbij een taak kunnen vervullen; de regeeverwacht van hen krachtige medewerking ter bestrijvan de beweging, die zoo lijnrecht ingaat tegen de belangen van het volk.

regeering drukt de ambtenaren op 't hart de overtuiging te doen vinden, dat zij er op bedacht zijn hen te bedie aan een onheusche behandeling of aan verbloot gesteld zouden worden om hun aanhang aan rust, of om hun afkeer van revolutionnaire be-

officieele order besluit met: De regeering wenscht bijnadruk hierop te leggen, dat, al dan niet in verband elke tegenpropaganda, van elken dienaar verwacht dat hij zich openlijk als bestrijder tegenover de bezal stellen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

HOOFDBESTUURS VERGADERING op *Zaterdag* 18 *Juni e.k.* des namiddags ten 1 ure in de Societeit Harmonie (Doelen) te Rotterdam.

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op *Zaterdag* 18 *Juni e.k.* des namiddags ten 2 ure in de Societeit „de Harmonie" (Doelen) te Rotterdam. Voor de agenda's zie vorig weekblad.

Na afloop der Algemeene Vergadering zal, gelijk in het vorige No. bekend gemaakt is, een boottocht door de Rotterdamsche havens gehouden worden, gevolgd door een gemeenschappelijken maaltijd in de Officieren-Societeit in het Park tegen eene bijdrage van *f* 6.— per couvert, exclusief dranken.

Boottocht en maaltijd zijn voor alle leden der vereeniging en hunne echtgenooten toegankelijk en zullen ongetwijfeld velen lokken tot bijwoning der vergadering. Het is zoo nuttig, dat er tusschen bestuur en leden voeling is.

De Secretaris,
F. H. A. VAN DER BRUGH.

Van het Informatie-Bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

Commies-redacteur bij de departementen van algemeen bestuur of bij de algemeene secretarie.

Leeraar in de plant- en dierkunde.

Leeraren in de Nederlandsche taal.

Leeraren in het Duitsch.

Leeraren in het Fransch.

Leeraren in de wis- en natuurkunde.

Leeraren in het teekenen (akte Me en *g*).

Leeraren in de Staatswetenschappen.

Leeraren in de scheikunde; allen volledig bevoegd.

Bij het middelb. techn. onderwijs:

Civiel- of bouwkundige ingenieurs.

Werktuigkundige ingenieurs.

Gepensionneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.

Leeraar met K I bevoegdheid.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

Psychiater bij het krankzinnigenwezen.

Apothekersbedienden (ongehuwd).

Analysten.

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Civiel-ingenieur die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.
Vakkundige die zich gespecialiseerd heeft op het gebied van rioleering en waterzuivering.
Civiel-ingenieur bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
Opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
Opzichter voor de landsgebouwen.
Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleger voor de militaire hospitalen.
Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.
Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.
Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.
Werktuigkundig ingenieur voor het baggerwezen.
Teekenaar bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.
Scheepsbouwkundig teekenaar.
Scheepmaker bij het marine-etablissement te Soerabaya.
Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.
Ingenieur bij 's lands mijndiensten.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur,
Werktuigkundig ingenieur,
Ingenieur voor het signaalwezen,
Gegradueerde ambtenaren,
Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw, smederij, instrumentmakerij, voertuiglichterij, draaierij,
Opzichter voor opnamen, aanleg en weg en werken.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen in tijdelijken dienst:
Beheerder van groote stations,
Onderbeheerder van groote stations,
Treindienstleider,
Machinisten,
Technicus voor electro-zwakstroom.
Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's lands mijndiensten.
Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaya.
Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Electro-technisch ingenieur,
Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,
Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse,
Telefoonopzichters 1ste en 2de klasse,
Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
Adspirant-radio-technisch ambtenaar,
Radio-telegrafisten.
Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.
Onderwijzer met de hoofdakte en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.
Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Gouvernements-accountant.
Bij de algemeene politie:
Commissaris van politie 2de klasse,
Politie-opziener 2de klasse,
Adspirant politieopziener,
Hoofdagent.
3de officieren bij de Gouvernements-marine in Nederlandsch-Indië.

Zij die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9e afdeeling B van het Ministerie van Koloniën.

Mutaties van 8 tot 15 Juni 1921.

Nieuwe Leden.

P. J. Burgwal, Opzichter Genie 1ste kl. O.-I., Den Haag, Thomas Schwenckestraat 31, ƒ 5.
J. Tolk, Directeur Opleidingschool Inl. Ambtenaren, Amsterdam, Domselaarstraat 41, ƒ 5.
Mej. L. C. Hoff, Boekhoudster Opiumregie O.-I., Den Haag, Banstraat 4, ƒ 5.
Dr. G. M. Brouwer, Gouv. Arts O.-I., Weltevreden, Hoofdbureau B. G. D., ƒ 5.
F. J. von Balluseck, Administrateur s.f. Gedarem, Klaten, O.-I., ƒ 50.
H. M. E. Brodhaag, Oud-Kapitein Art O.-I., Solo, ƒ 12.
G. J. Meyer, Commissaris 1ste kl. van Politie, Solo, ƒ 12.
H. Calame, Ambtenaar P. T. en T., Singaradja (Bali O.-I.), ƒ 5.
M. A. van Zuylen, Asp.-Off., Semarang, ƒ 5.
Mevr. C. Bijlevelt, Genève, Rue de l'Ecole de Médicin, ƒ 5.
G. J. Oudraad, Opzichter Waterstaat en B. O. W., O.-I., Den Haag, Sonoystraat 77, ƒ 10.
Mej. W. E. Süverkropp, Den Haag, Columbusstraat 194, ƒ 5.
Mevr. F. W. L. Neeb geb. Bakhuizen van den Brink, Den Haag, Celebesstraat 30, ƒ 5.

Afschrijven.

L. J. den Outer, Architect B. O. W., Soerabaya, Goebeng Koninginneweg 74.
Mej. J. Meis, Onderwijzeres te Pati, O.-I.

Adresveranderingen.

H. E. Levert, Den Haag, van: Stadhouderslaan 140 naar: van Boetselaerlaan 125.
C. H. H. Magermans, Werktuigkundige Gouv. Marine O.-I., van: Groningen, Moesstraat 3a, naar: Weltevreden, Dep. van Marine, ƒ 5.
W. J. H. Schreinemachers, Onderwijzer Opl. School Inl. Ond., van: Den Haag, Wilh. van Pruisenstraat 37, naar: Amsterdam, de Clercqstraat 43, ƒ 5.
S. F. van Julsingha, Administrateur s.f. Remboen, van: Den Haag, Laan van Meerdervoort 186, naar: Brussel (nader adres?).
H. L. van Amstel, Inspecteur Fin., Weltevreden, van: Dep. v. Financiën naar: Hotel der Nederlanden.
Dre. Jhr. T. A. J. van Asch van Wyck, van: Driebergen, Villa Silvana (tijdelijk), naar: Loenen, „Ter Horst".
A. R. Boele, thans Assistent-Resident, van: Sangi-eilanden, naar: Poso (Menado).
F. W. Haus, Oud-Kap. Mil. Adm. O.-I., thans Ambt. 1ste kl. Oost-Java Stoomtram-Mij., van: Semarang, Karreweg, naar: Soerabaya.
Th. M. A. H. Kockelkoren, van: Bandjer-Masin, p/a. Borneo-Sumatra Mij., naar: Soerabaya, Maatschappij voor Uitvoer en Commissiehandel.
H. E. Haak (vroeger St. afd.), van: Hilversum, Badhuisstraat 7, naar: Malang, Wilhelminastraat 12, ƒ 2.50.
A. A. C. Linck, Contr. B.B., van: Koeningan, O.-I., naar: Oegstgeest, p/a. Kolonel O.-I. b. d. J. P. Linck, ƒ 5.
C. R. Ruempol, Kap. L.W. Districtscommandant Utrecht, van: Schoolplein 5, naar: Buys Ballotstraat 18.
J. G. L. Houthuysen, van: Vaud (Zw.), Tour de Peilz, Villa Bernoise Bellaria, naar: Basel, Hotel Schweizerhof.
A. J. Wenting, Gezaghebber B.B. O.-I., van: Bennekom, naar: Apeldoorn, Huize Schoonbroek, ƒ 5.

Ik legateer aan de Vereeniging „Oost en West", gevestigd te 's-Gravenhage en goedgekeurd bij verschillende Koninklijke Besluiten, de Somma van

____

De ondergeteekende,

____
Naam.

____
Woonplaats.

Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle kosten en rechten, ook van het recht van successie.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die **gratis hulp** wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

THUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. Hietink, Directeur.

THUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

d. **Emancipatie-Toespraak** door Th. A. C. Comvalius. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.

N.B. *Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.*

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admissie examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtigen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de verpleging van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstraat 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. - N.-I. Strafrecht. - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.